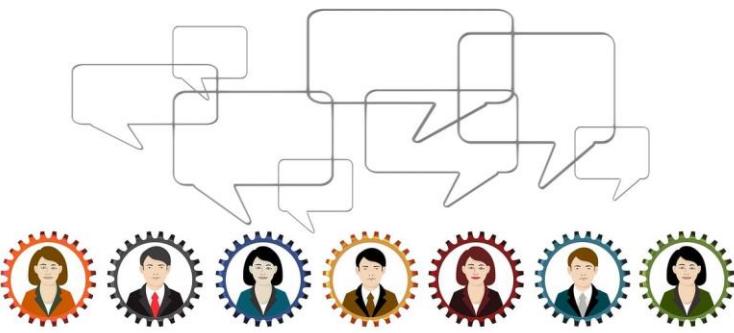

Glasilo „Informacije“ izlazi od 1991. godine i donosi zanimljive vijesti i podatke iz civilnog društva. Već 32 godina „Informacije“ predstavljaju uspješnu komunikaciju HSUIR-a i njegovih udruga članica. Uz pomoć glasila „Informacije“ Savez sustavno i kontinuirano informira čitatelje o svim aktualnostima i aktivnostima vezanim za invalide rada i ostale osobe s invaliditetom na svim društvenim područjima – pravnom, socijalnom, ekonomskom, kulturnom, zdravstvenom.

Sadržaj

Nacionalni dan invalida rada Hrvatske.....	3
Peti Europski parlament osoba s invaliditetom.....	8
Izborna skupština FIMITIC.....	10
Sustavna podrška.....	11
5. svibanj Europski dan Nacionalnog življenja.....	14
Sjednica Predsjedništva HSUIR-a.....	15
Programi i projekti HSUIR-a.....	17
Blic vijesti.....	32
Pravni propisi.....	47
Iz udruga članica HSUIR-a.....	50
Zdravlje.....	62

IMPRESUM

Izdavač:

Hrvatski savez udruga invalida rada

Hrgovići 47, 10 110 Zagreb

Tel.: +385 1 48 29 295 Fax: +385 1 48 29 076

www.huir.hr info@hsuir.hr

Glavni i odgovorni urednik: Ante Štulić

Suradnici: Leke Sokolaj, Ivana Znaor, Nataša Franić, Iva Karakaš i Valentina Hojsak

Priprema i dizajn: Valentina Hojsak

NACIONALNI DAN INVALIDA RADA HRVATSKE OVE GODINE OBILJEŽEN U PETRINJI

**S konferencije održane u Osnovnoj školi Mate Lovrak Petrinja, poslali smo poruku:
„Invalidi rada Hrvatske snažno potiču obnovu Petrinje“**

Ove godine, Hrvatski savez udruga invalida rada Nacionalni dan invalida rada Hrvatske obilježio je u Petrinji. Obnova koja je u punom zamahu nakon potresa poslužila nam je kao prilika da ukažemo na važnost pristupačnosti koja se odnosi na projektiranje i izgradnju svih javnih sadržaja primjenom tehničkih rješenja koja će invalidima rada i ostalim osobama s invaliditetom osigurati nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad. Primjenom dobre prakse i procjene rizika stavljajući u središte radnog procesa radnika i njegovu sigurnost i zaštitu zdravlja kao osnovno ljudsko i radno pravo želimo sprječiti nastanak novih ozljeda na radu.

U obilježavanju Nacionalnog dana invalida rada u Petrinji sudjelovali su: Margareta Mađerić, državna tajnica u Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Vjekoslav Andrić, predstavnik Ministarstva hrvatskih branitelja, Jelena Folnović predstavnica Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ljubica Luković, saborska zastupnica, Dario Jurišić, zamjenik pravobraniteljice za osobe s invaliditetom Anke Slonjšak, Magdalena Komes, gradonačelnica Petrinje, Marica Mirić, predsjednica Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske, predstavnici udruga članica Hrvatskog saveza udruga invalida rada, predstavnici udruga osoba s invaliditetom Sisačko – moslavacke županije te mediji.

Konferencija je započela minutom šutnjom za sve osobe stradale u potresu i obnovi nakon potresa, nakon čega je prikazan film **"Pristupačnost kao ljudsko pravo"**.

Na konferenciji se uvodno obratio predsjednik Hrvatskog saveza udruga invalida rada, Ante Štulić. "Odabrali smo Petrinju, grad u kojem se nakon potresa radi na obnovi i gradnji, sa željom da upozorimo odgovorne na važnost poštivanja pristupačnosti za osobe s invaliditetom, ali i prevencije stradanja na radu", rekao je Ante Štulić, predsjednik Hrvatskog saveza udruga invalida rada. Objasnio je kako je ovaj datum, koji se prvotno obilježavao kao Međunarodni dan osoba s invaliditetom, vezan uz rudarsku nesreću koja se 1956. godine dogodila u Belgiji. U toj nesreći, zbog loše zaštite na radu, stradale su 262 osobe. Kasnije, odlukom UN-a, Međunarodnim danom osoba s invaliditetom proglašen je 3. prosinca. U Hrvatskoj se, odlukom

Hrvatskog sabora iz 2009. godine, 21. ožujka nastavio obilježavati kao Nacionalni dan invalida rada kako bi se javnosti ukazalo na probleme osoba s invaliditetom, stereotipe i predrasude koji ih prate. Predsjednik Saveza istaknuo je

kako HSUIR djeluje 57 godina i da se Nacionalni dan invalida Hrvatske obilježava već 16 godina kontinuirano s udrugama članicama, njih 33 u Republici Hrvatskoj. Naveo je kako prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, invalida rada u Republici Hrvatskoj ima 172.420 kao korisnika invalidskih mirovina i naknada s naslova ozljede na radu i profesionalne bolesti. Predsjednik HSUIR-a, Ante Štulić, na kraju je svima koji donose odluke na bilo kojim razinama poručio: „O invalidima rada – ništa o nama bez nas“.

Na konferenciji se obratila ravnateljica Osnovne škole Mato Lovrak iz Petrinje, Ankica Krnjajić Magdić iskazavši veliko zadovoljstvo što smo izabrali upravo njihovu školu i njihov grad za obilježavanje

Nacionalnog dana invalida rada kako bi poslali snažnu poruku o važnosti pristupačnosti i zaštite nastanka invaliditeta na radnom mjestu. Istaknula je da je ponosna što je škola pristupačna i prilagođena te što nastavu pohađaju djeca s poteškoćama u razvoju potpuno ravноправno s ostalom djecom. Ravnateljica je naglasila kako je dobro da smo ponovno u školi jer iz škole kreće sve.

Marica Mirić, predsjednica Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske i dopredsjednica Hrvatskog saveza udruga invalida rada, upozorila je kako su invalidi rada u Hrvatskoj još uvijek dosta zapostavljena populacija i nemaju ni približno onakav položaj kakav imaju invalidi rada u Europi i razvijenim zemljama svijeta. I ona je istaknula značaj obilježavanja ovogodišnjeg Nacionalnog dana invalida rada upravo u Petrinji, kako je kazala, „u srcu novog, poslijeratnog stradanja“. „Posebno me

veseli što 33 udruge invalida rada ove godine šalju svoju snažnu poruku cijeloj Republici Hrvatskoj, a to je da invalidi rada Hrvatske snažno potiču obnovu Petrinje. Zašto? Zato što je Sisačko-moslavačka županija upravo jedna od onih koja je kroz razvoj svojih industrija, kroz svoju djelatnost, iznjedrila brojne invalide rada, brojna stradanja na poslu i ne bismo željeli da ti ljudi koji su sada doživjeli emocionalne stresove, stradanja, rušenja njihovih mesta gdje žive, ponovno dugo čekaju da se vrate u svoju kolotečinu u kojoj su živjeli uz sve one uvjete koji su i inače teški za njih“, rekla je predsjednica SOIH-a Marica Mirić. Kako se u Petrinji u sklopu obnove izvode građevinski radovi, apelirala je da se vodi računa o zaštiti na radu kako bi se izbjegli novi invaliditeti. Obnovu Petrinje vidi i kao priliku da se povede računa o pristupačnosti za osobe s invaliditetom. „Što bih poručila? Poručila bih da molimo, evo posebno ovdje gradonačelniku, da se obnova obavlja upravo u duhu koji smo na početku vidjeli i na filmu koji je stvorio Ured pravobraniteljice i naš cijeli pokret osoba s invaliditetom upravo da podsjetimo, da posvijestimo koje su to prepreke. Znači, ne samo da građevine budu pristupačne, nego da nemamo građevine s tri kata koje nemaju dizala, jer svima nama trebaju u određenoj životnoj dobi, da li kad smo osobe s invaliditetom ili kad smo starije osobe. Također, da se javne površine, znači pješačke površine izgrade tako da budu prohodne za sve, ne samo za osobe u invalidskim kolicima, nego i za osobe koje su slijepi, koje imaju manje ili veće druge motoričke teškoće. Željeli bismo da se vodi računa o svim uslugama, a to znači i o komunikaciji – da se za gluhe osobe omogući da su lijepo napisani nazivi ulica, da se omogući i prevođenje, tako da jedan cijeli spektar invaliditeta bude obuhvaćen i jednostavno da nam ne niču sada, u procesu kad smo sve to osvijestili, nove barijere“, kazala je predsjednica Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske.

Sudionike konferencije pozdravila je i petrinjska gradonačelnica i saborska zastupnica Magdalena Komes. Istaknula je kako se prilikom projektiranja i obnove vodi računa o potrebama različitih skupina – djece, mlađih, starijih osoba, osoba s invaliditetom. „Sretna sam što zapravo pazimo na sve ovo što ste spomenuli. Dakle, pazimo i da one stare zgrade koje to nisu imale prilikom svog izvornog projektiranja, imaju i nekakva dizala ili liftove koji omogućuju osobama s teškoćama u kretanju penjanje na više katove. Iako, moram reći da kako Fond solidarnosti ima nekakve kratke rokove, kada smo radili projektne zadatke kao nekakav okvir

za gradnju, nismo stigli na sve misliti, ali kad uvidimo da je neki nedostatak u pitanju, onda se borimo s projektantima da takve važne stvari ipak uđu u glavni projekt“, rekla je Komes.

Na konferenciji se obratio i Vjekoslav Andrić, predstavnik Ministarstva hrvatskih branitelja

koji je čestitao Nacionalni dan invalida rada te iskazao podršku u radu istaknuvši kako braniteljska populacija ima slične probleme.

Jelena Folnović predstavnica Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine prenijela je pozdrave od resornog ministra, čestitala Nacionalni dan invalida rada te naglasila da se prilikom obnove pazi na pristupačnost i prilagođenost javnih objekata.

mu je žao što još uvijek nisu iskorišteni potencijali invalida rada za društvenu dobrobit. Iskazao je podršku u nastojanju da Petrinja bude pristupačna i prilagođena, pozvavši nas sve da budemo malo pozitivniji.

Saborska zastupnica, Ljubica Lukačić iskazala je zadovoljstvo obilježavanjem Nacionalnog dana u Petrinji, posebno se zahvalila ravnateljici Osnovne škole Mato Lovrak jer je ušla ravnopravno s drugima u prostor za konferenciju što je dokaz da je škola u potpunosti pristupačna. U svom obraćanju je podsjetila sve uzvanike kako i kad se proglašavao Nacionalni dan invalida rada u Saboru te istaknula kako je posebno ponosna na činjenicu da je sama sudjelovala u donošenju Odluke o proglašenju Nacionalnog dana invalida rada Hrvatske. Ujedno je poručila da će aktivno s gradonačelnicom Komes raditi kako se ne bi dogodilo da tijekom obnove neki javni objekti nisu pristupačni.

U ime pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, Anke Slonjšak na Konferenciji se obratio njen zamjenik Dario Jurišić, iskazavši zadovoljstvo što se Nacionalni dan invalida obilježava u Petrinji, a posebno u školi. Naglasio je kako

donošenjem unaprijediti kvaliteta života osoba s invaliditetom.

Na kraju konferencije, svim sudionicima podijeljene su ruže, zaštitni znak Nacionalnog dana invalida rada. Na konferenciji su sudjelovali predstavnici medija koji su popratili i prenijeli javnosti poruku kako invalidi rada snažno potiču obnovu Petrinje.

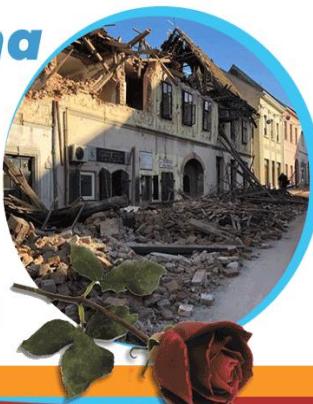
Margareta Mađerić, državna tajnica u Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, njavila je da Zakon o osobnoj asistenciji, Zakon o inkluzivnom dodatku te izmjene Zakona o socijalnoj skrbi idu u zakonsku proceduru čijim će se

Obilježavanje

Nacionalnog dana invalida rada Hrvatske

21. ožujka

**INVALIDI RADA HRVATSKE
SNAŽNO POTIČU OBNOVU PETRINJE**

Zagreb, ožujak 2023. godine

+

PETI EUROPSKI PARLAMENT OSOBA S INVALIDITETOM 2023.

Peti Europski parlament osoba s invaliditetom (EPPD) održan je dana 23. svibnja 2023. godine i okupio je preko 700 predstavnika pokreta osoba s invaliditetom iz svih zemalja Europske unije, kao i kreatora politika, nacionalnih ministara i drugih međunarodnih organizacija

Događanje su organizirali Europski parlament i Europski forum osoba s invaliditetom (EDF) kao dugogodišnji partneri. SOIH je bio organizator delegacije pokreta osoba s invaliditetom iz RH sukladno propozicijama koje je EDF definirao za sve članice. Broj osoba koje mogu sudjelovati je sukladan broju zastupnika koje svaka zemlja ima u Europskom parlamentu.

Pozdravnim riječima, peti EPPD o temi "Izgradnja inkluzivne budućnosti za osobe s invaliditetom u EU", otvorili su Roberta Metsola, predsjednica Europskog parlamenta i Yannis Vardakastanis, predsjednik EDF-a. Sudionici su raspravljali o aktualnim pitanjima osoba s invaliditetom kroz tri tematska panela. Prvi panel odnosio se na slobodno kretanje i sudjelovanje pri čemu se raspravljalo o pravu glasa, dostupnosti prijevoza i izgrađenog okoliša te EU kartici za osobe s invaliditetom. U okviru drugog panela koji se odnosio na nejednakost

i socijalnu isključenost raspravljalio se o uključivanju u obrazovanje i zapošljavanje, mjerama za rješavanje sve većih troškova života i kako osigurati da sve osobe s invaliditetom mogu živjeti neovisno. U posljednjem panelu vezanom za izazove koji uključuju invaliditet raspravljalio se o odgovoru EU-a na trenutne pojave kao što su klimatske katastrofe, ruska agresija na Ukrajinu i COVID-19. U okviru sva tri panela uključivali su se prema predviđenom rasporedu zastupnici u Europskom parlamentu iz pojedinih zemalja i po jedna osoba s invaliditetom iz svake delegacije članica Europskog foruma osoba s invaliditetom. U ime pokreta osoba s invaliditetom iz RH obratila se Katarina Strunjak, predsjednica SOIH-Forumu mladih s invaliditetom, koja je predstavila glavne prepreke uključivanju osoba s invaliditetom i ostvarivanju mogućnosti neovisnog življenja. Peti EPPD ostat će ostati zapamćen po tome što su povodom nadolazećih europskih izbora 2024. godine delegati usvojili Manifest EDF-a o europskim izborima 2024. s ciljem usmjeravanja političkih programa kandidata za Europski parlament, buduću Europsku komisiju imenovanu nakon izbora i sve relevantne politike koje utječu na budućnost osoba s invaliditetom u Europi i šire. Manifest definira akcije koje je potrebno poduzeti u pet glavnih područja: garantiranje sudjelovanja osoba s invaliditetom u političkom i javnom životu EU; realiziranje Unije jednakosti za osobe s invaliditetom s KPOSI kao kompasom; nastanak socijalno osjetljivije Europe; prihvatanje pristupačnosti – omogućavanje slobodnog kretanja u Europi; zaštita osoba s invaliditetom u Europi i šire. Uz navedeno, Manifest također naglašava ključne zahtjeve za sljedeći zakonodavni mandat – radnje koje su ključne za potpuno osiguranje prava osoba s invaliditetom. Manifest će se dostaviti svim savezima i udrugama članicama saveza kako bi ga primijenili kao iznimno koristan alat za nadolazeće EU, ali i nacionalne parlamentarne izbore. Predsjednik EDF-a Yannis Vardakastanis istaknuo je kako su osobe s invaliditetom često isključene iz političkog procesa, uključujući glasovanje i kandidiranje, a često i iz iznošenja svojih problema i briga kreatorima politike. Naglasio je kako osobe s invaliditetom žele biti punopravni građani Europske unije i da je zahtjev pokreta osoba s invaliditetom jasan, a to je da institucije EU-a moraju osigurati sudjelovanje osoba s invaliditetom u demokratskom procesu i u politikama koje oblikuju Uniju te zajedno graditi uključivu Europu. Zahvalio je Europskom parlamentu što je osobama s invaliditetom osigurao platformu za davanje prioriteta i prijedloga, kako kreatorima politika EU-a tako i nacionalnim vladama. Sudjelovanje delegacije RH na ovom skupu omogućeno je zahvaljujući potpori Kluba zastupnika Europske pučke stranke (kršćanski demokrati), Kluba zastupnika Progresivnog saveza socijalista i demokrata u Europskom parlamentu i Kluba zastupnika Renew Europe, koji su osigurali troškove puta i smještaja. Bila je to prilika i za vrlo ugodne bilateralne susrete.

Izvor: Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske

ODRŽANA IZBORNA SKUPŠTINA FIMITIC-a

Održana Izborna skupština FIMITIC-a (Međunarodna organizacija osoba s tjelesnim invaliditetom)

Dana 24. svibnja 2023. godine održana je Izborna skupština Međunarodne organizacije osoba s tjelesnim invaliditetom u Bruxellesu, u Belgiji. Hrvatski savez udruga invalida rada član je međunarodne organizacije FIMITIC, te je izvršni direktor HSUIR-a Leke Sokolaj potpredsjednik organizacije.

Na Skupštini se raspravljalo o:

- godišnjim naknadama za 2023. godinu te neplaćenim članarinama;
- o potencijalnim novim članicama iz drugih europskih zemalja;
- mogućnostima prijave na financiranje iz EU projekata sada kada je pravni status FIMITIC-a finaliziran te FIMITIC ima pravo podnijeti zahtjev za financiranje iz projekata EU
- potvrđeno je da će Francisco Vano Ferre predstavljati FIMITIC na sastancima EDF-a.

Na Skupštini je odlučeno da će gospodin Nazaro Pagano biti predsjednik FIMITIC-a.

Nakon održane Skupštine Statut FIMITIC-a uspješno je odobren i potvrđen, te se čeka njegova objava na sudu u Bruxellesu. Statut FIMITIC-a vidljiv je na službenoj stranici organizacije www.fimitic.org.

Također, na Skupštini je dogovoren da će iduća Konferencija članova biti na Sardiniji u listopadu 2023. godine.

ODRŽAN SASTANAK O PRIJELAZNOM PRIPREMNOM RAZDOBLJU SUSTAVA PODRŠKE

Predstavnici Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovali su na sastanku o prijelaznom razdoblju sustava podrške 26. lipnja 2023. godine u hotelu Dubrovnik. Cilj sastanka bio je upoznavanje s postupkom uključivanja u prijelazno pripremno razdoblje novoustrojenog oblika sustava podrški do kraja 2023. godine.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva ustrojila je novi oblik podrške koja je osmišljena kroz suradnju s Vladinim Uredom za udruge, Ministarstvom hrvatskih branitelja, Ministarstvom rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike te savezima i udrugama proizašlim iz Domovinskog rata i savezima i udrugama osoba s invaliditetom. Okupljenim udrugama i savezima koji ulaze u temeljnu i nacionalnu sustavnu podršku obratili su se Helena Beus, ovlaštena za obavljanje poslova ravnatelja Ureda za udruge, Cvjetana Plavša-Matić, upraviteljica Nacionalne zaklade i Luka Bogdan, zamjenik upraviteljice Nacionalne zaklade za europske i sustavne programe. Zaključkom Vlade Republike Hrvatske od 11. svibnja 2023. godine stvoren je i finansijski preduvjet za uspostavu sustavne podrške u okviru programa Nacionalne zaklade pa je time ispunjen cilj Vlade Republike Hrvatske da osigura primjerenu sustavnu podršku dvjema specifičnim skupinama organizacija civilnoga društva: udrugama osoba s invaliditetom i udrugama iz Domovinskog rata te otvoriti mogućnost ustrojavanja izobrazbe i tematske sustavne podrške. Sustavna podrška ima 4 razine i to:

1. temeljna sustavna podrška u koju ulaze udruge iz Domovinskog rata i udruge osoba s invaliditetom koje u ovog godini završavaju trogodišnji ciklus institucionalne podrške Nacionalne zaklade,
2. nacionalna sustavna podrška u koju ulaze savezi udruga osoba s invaliditetom i nacionalni savezi udruga iz Domovinskog rata koji su do sada bile uključeni u 8. i 9. Centar znanja;
3. tematska sustavna podrška i
4. sustavna podrška u području izobrazbe

U cilju kvalitetne pripreme navedenih organizacija za obje razine sustavne podrške koja započinje od 1. siječnja 2024. godine, Upravni odbor Nacionalne zaklade donio je 15. lipnja 2023. godine odluku o prijelaznom pripremnom razdoblju za uključivanje u sustavnu podršku koje će trajati od 1. srpnja do 31. prosinca 2023. godine.

Hrvatski savez udruga invalida rada od 01. srpnja 2023. godine nije više u 8. Centru znanja nego ulazi u pripremno razdoblje za uključivanje u sustavnu podršku.

Na temelju članka 1. stavka 2. i članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 150/11., 119/14., 93/16., 116/18. i 80/22.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ 2023. godine donijela

ZAKLJUČAK

1. Vlada Republike Hrvatske podupire unaprjeđenje modaliteta podrške razvoju civilnoga društva u okviru izgradnje uključive, zelene i održive Hrvatske, s naglaskom na dodatni razvoj podrške udrugama iz Domovinskoga rata i udrugama osoba s invaliditetom.

2. Zadužuje se Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva za provedbu točke 1. ovoga Zaključka.

3. Zadužuju se Ministarstvo hrvatskih branitelja i Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike za pružanje stručne i druge podrške potrebne za provedbu točke 1. ovoga Zaključka.

4. Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva izvijestit će o provedbi ovoga Zaključka u okviru redovnog izvješća o radu.

5. Sredstva za provedbu ovoga Zaključka, u iznosu od 1.500.000,00 eura, osigurat će se na Glavi Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

KLASA:

URBROJ:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

O B R A Z L O Ž E N J E

Uvažavajući odredbu članku 58. stavka 3. Ustava Republike Hrvatske kojom je propisano da posebnu skrb država posvećuje zaštiti hrvatskih branitelja, hrvatskih ratnih vojnih invalida, udovica, roditelja i djece poginulih hrvatskih branitelja, te odredbu članka 58. stavka 2. Ustava kojom je propisano da posebnu skrb država posvećuje zaštiti osoba s invaliditetom i njihovu uključivanju u društveni život, potreban je dodatni razvoj mjera koje se odnose na podršku udrugama iz Domovinskog rata i udrugama osoba s invaliditetom.

Vlada Republike Hrvatske kontinuirano ulaže u stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva te jačanje sposobnosti udruga kroz različite instrumente podrške. Sukladno podacima iz Registra neprofitnih organizacija i Izvješća o finansiranju projekata i programa organizacija civilnoga društva iz javnih izvora, u Republici Hrvatskoj se u odnosu na 2015. godinu, u 2021. godini bilježi porast broja zaposlenih u udrugama (12.618 zaposlenih 2015. godine i 20.246 zaposlenih 2021. godine, odnosno rast od 60,45%) i rast ukupnih prihoda udruga (57,32%). Ovi podaci ukazuju na potpunu usklađenost politike Vlade Republike Hrvatske s novim smjernicama i instrumentima podrške institucija Europske unije za osiguranje podrške i uključivanja organiziranoga civilnoga društva u društveni i ekonomski razvoj Europske unije u idućem razdoblju.

Republika Hrvatska ima ustrojeni Institucionalni okvir za podršku razvoja civilnoga društva koji se sastoji od Vladinog Ureda za udruge, Savjeta za razvoj civilnoga društva i Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. Ured za udruge stručna je služba Vlade Republike Hrvatske, osnovan Uredbom o Uredu za udruge radi obavljanja stručnih poslova iz djelokruga Vlade Republike Hrvatske u vezi sa stvaranjem uvjeta za suradnju i partnerstvo s nevladinim, neprofitnim sektorom, poglavito s udrugama u Republici Hrvatskoj. Misija Ureda je osigurati poticanjem pravnih, institucionalnih i finansijskih okvira za djelovanje udruga i podupirati razvoj snažnog i autonomnog civilnoga društva kao nezaobilaznog partnera države u pripremi i provedbi javnih politika. Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva kao javna zaklada osnovana je, sukladno Zakonu o Nacionalnoj zakladi za razvoj civilnog društva i članku 5. Statuta, sa svrhom promicanja i podrške razvoju civilnoga društva u Republici Hrvatskoj.

Slijedom iskustva u pružanju kontinuirane podrške organizacijama civilnog društva u jačanju njihovih sposobnosti provedbom javnih poziva i natječaja Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, iskazala se potreba za stvaranje modaliteta podrške za razvoj civilnoga društva, prvenstveno savezima i zajednicama, odnosno udrugama iz Domovinskog rata i osoba s invaliditetom, a koji bi jamčio osiguravanje uvjeta za provođenje aktivnosti namijenjenih društvenom i ekonomskom razvoju te provedbi temeljne, nacionalne i tematske razine sustavne podrške.

Sredstva za provedbu ovoga Zaključka osigurat će se na Glavi Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

5. SVIBNJA - EUROPSKI DAN NEOVISNOG ŽIVLJENJA

5. svibanj - Europski dan neovisnog življenja

Neovisno življenje ključni je dio autonomije i slobode pojedinca i ne znači nužno da osoba živi sama. Pojam neovisnog življenja znači da osobe (pojedinci) s invaliditetom imaju pravo samostalno donositi vlastite odluke koje se odnose na njihov život. Obilježavanje Europskog dana neovisnoga življenja pokrenula je Europska mreža za neovisno življenje (ENIL) 2014. godine pod sloganom „Ponosni, snažni i vidljivi“. Prilika

je to da osobe s invaliditetom zagovaraju pravo na neovisno življenje, podižu svijest o svakodnevnim preprekama s kojima se susreću i solidariziraju se s osobama s invaliditetom u institucijama i onima čiji se glas ne čuje. Konvencija UN o pravima osoba s invaliditetom čija je svrha promicanje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda svih osoba s invaliditetom o pravu na neovisno življenje osoba s invaliditetom i uključenosti u zajednicu određuje člankom 19.

Članak 19. Neovisno življenje i uključenost u zajednicu

Države stranke ove Konvencije priznaju jednako pravo svim osobama s invaliditetom na život u zajednici, s pravom izbora jednakim kao i za druge osobe, te će poduzeti djelotvorne i odgovarajuće mjere kako bi olakšale osobama s invaliditetom puno uživanje ovog prava i punog uključenja i sudjelovanja u zajednici, uključujući i osiguranje sljedećeg: (a) mogućnosti da osobe s invaliditetom odaberu svoje mjesto boravka, gdje i s kim će živjeti, na ravnopravnoj osnovi s drugima, te da nisu obvezne živjeti bilo kojim nametnutim načinom života, (b) pristupa širokom rasponu usluga koje različite službe potpore pružaju osobama s invaliditetom u njihovom domu ili ustanovama za smještaj, uključujući osobnu assistenciju potrebnu za potporu življenju i za uključenje u zajednicu, kao i za sprečavanje izolacije ili segregacije iz zajednice, (c) ravnopravnog pristupa osoba s invaliditetom uslugama, objektima i prostorima, namijenjenima općoj populaciji, te njihove primjerenošti potrebama osobama s invaliditetom. Zajednica saveza za osobe s invaliditetom Hrvatske povodom Europskog dana neovisnog življenja izrazila je posebno zadovoljstvo postignućem da je 2023. upravo godina donošenja gotovo najvažnijeg dokumenta kojim se osigurava neovisno življenje osoba s invaliditetom - Zakona o osobnoj assistenciji. Time se Republika Hrvatska uvrštava među zemlje koje nakon ratifikacije Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom (KPOSI) sve više prihvataju socijalni model invaliditeta oplemenjujući ga modelom ljudskih prava na što smo ponosni jer je upravo 3. svibnja bila 15. godišnjica stupanja na snagu KPOSI. Također ističu da je to iznimni uspjeh sustava socijalne skrbi koji već nekoliko desetljeća jača pokret neovisnoga življenja, promovira socijalni model invaliditeta i uspostavlja inovativne socijalne usluge u cilju s jedne strane sprječavanja institucionalizacije, a s druge strane provođenja deinstitucionalizacije. Primjer toga je deinstitucionalizacija šest institucija koje su se transformirale iz tradicionalnog sustava skrbi za osobe s invaliditetom u sustav podrške za život u zajednici. Povodom 5. svibnja

2023. naša krovna organizacija - Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske pokreće inicijativu za uspostavu pristupačnog prijevoza za osobe s invaliditetom kojom zahtijeva ne samo uvođenje prilagođenih vozila, nego i uspostavu redovnih linija javnoga prijevoza u cijeloj Republici Hrvatskoj. Prijevoz predstavlja urgentno pitanje jer bez njega bit će dovedeno u pitanje provođenje usluge osobne asistencije kako za prijevoz osoba s invaliditetom, tako i za prijevoz osobnih asistenata. Veliku teškoću nedostatak usluge prijevoza, a u nekim područjima Republike Hrvatske i nemogućnost, predstavljaće za provođenje još jednog iznimno značajnog i vrijednog projekta koji je Republika Hrvatska ugovorila kroz ESF+, a to je projekt „Zaželi“. Naglašavamo čak i da nema ovih vrsta usluga, prijevoz je danas kočnica provođenju svakodnevnih aktivnosti osoba s invaliditetom vezanih za očuvanje zdravlja, obrazovanje, rad, kulturne i sportske aktivnosti i drugo. Navedeno vrijedi i za građane bez invaliditeta jer ne postoje veze ili nisu dovoljno frekventne između velikih gradova, kao i između pojedinih mjesta i regionalnih centara. Danas kad Europska unija djeluje pod sintagmom „Mobilnost za sve“ da se omogući putovanje unutar cijele Europe, SOIH zahtjeva „Mobilnost svima na području cijele Republike Hrvatske“. Hrvatski savez udruga invalida rada želi i zalaže se da svaka osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj ima pravo na neovisan život i uključenost u zajednicu, s pravom izbora da odaberu i kontroliraju svoje živote.

ODRŽANA PROŠIRENA SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA HRVATSKOG SAVEZA UDRUGA INVALIDA RADA

**Temeljem članka 28. i 29.
Statuta Hrvatskog saveza
udruga invalida rada, 31.
svibnja 2023. godine u
prostoru Hrvatskog saveza
udruga invalida rada održana
je IX. proširena sjednica
Predsjedništva**

Na sjednici Predsjedništva jednoglasno je usvojen Zapisnik s 8. sjednice Predsjedništva Hrvatskog saveza udruga invalida rada. Prema točkama Dnevnog reda iznijele su se informacije vezane za suradnju Hrvatskog saveza udruga invalida rada sa Zajednicom saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH. Također, članovi Predsjedništva iznijeli su informacije i osobne osvrte na obilježavanje Nacionalnog dana invalida rada – 21. ožujak. Izvršni direktor HSUIR-a Leke Sokolaj informirao je Predsjedništvo o Godišnjoj Skupštini FIMITIC-a. Članovi Predsjedništva, gospodin Štulić i gospođa Mirić iznijeli su informacije i iskustva o posjetu Petom europskom parlamentu osoba s invaliditetom. Gospođa Mirić informirala je Predsjedništvo o Prijedlogu zaključka u vezi s unapređenjem modaliteta podrške razvoju civilnoga društva. Zatim su predstavljene aktivnosti Hrvatskog saveza udruga invalida rada za sljedeće razdoblje i rezultati provedenih projekata i programa.

PROŠIRENA SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA I NADZORNOG ODBORA HSUIR-a

Temeljem članka 28. i 29. Statuta Hrvatskog saveza udruga invalida rada, 28. veljače 2023. godine, održana je VIII. sjednica Predsjedništva i Nadzornog odbora

Na sjednici Nadzornog odbora Hrvatskog saveza udruga invalida rada pregledano je cijelokupno Izvješće o radu i Financijsko izvješće za 2022. godinu. Nadzornom odboru dano je na uvid cijelokupno poslovanje HSUIR-a.

Nadzorni odbor utvrdio je sljedeće:

- knjigovodstvo Saveza vodi se po kontnom planu i propisima za neprofitne organizacije
- sva dokumentacija uredno se vodi sukladno zakonskim propisima
- HSUIR uredno dostavlja nadležnim institucijama svu potrebnu dokumentaciju o izvršavanju programa/projekata.

Nakon Nadzornog odbora održana je proširena sjednica Predsjedništva HSUIR-a. Predsjedništvo je jednoglasno usvojilo Izvješće o radu HSUIR-a za 2022. godinu. Na sjednici Predsjedništva podnesen je prijedlog obilježavanja Nacionalnog dana invalida rada – 21. ožujka.

PROGRAMI I PROJEKTI HSUIR-a U 2023. GODINI

1. Savez je dio 8. Centra znanja za unapređenje kvalitete života osoba s invaliditetom uz još 12 saveza osoba s invaliditetom. Centar znanja financiran je sredstvima Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. Financiranje i provođenje aktivnosti u okviru 8. Centra znanja trajat će do 31. prosinca 2023. godine, te će od 01. siječnja 2024. godine Savez imati sustavnu podršku od Nacionalne zaklade. U cilju kvalitetne pripreme za sustavnu podršku savez će od 01. srpnja do 31. prosinca 2023. godine imati prijelazno pripremno razdoblje za novoustrojeni oblik sustava podrške.

2. Kroz trogodišnji program "Razvojem mreže socijalnih usluga zajedno stvaramo prostor za kvalitetnije življenje osoba s invaliditetom" pružamo uslugu informiranja, educiranja, besplatnog pravnog savjetovanja, istraživanja, uključivanja mladih i promicanje volonterstva, unapređenje i sudjelovanje temeljnih udruga u procesu praćenja i nadzora politika na lokalnoj razini, senzibiliziranje javnosti. Program financira Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Treća godina programa završava 31. svibnja 2023. godine, te se Savez javio na raspisani natječaj Ministarstva za trogodišnje programe koje provodimo kontinuirano od 2011. godine.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo rada, mirovinskoga
sustava, obitelji i socijalne politike

3. Kroz trogodišnji program "Osiguravanje osobnog asistenta za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta" pružamo uslugu osobne asistencije za 20 korisnika. Opći cilj Programa je unapređenje života osoba s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta, kojima je bila nužno potrebna praktična pomoć u samozbrinjavanju, kako bi postali kreatori i kontrolori svoga življenja. Program financira Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo rada, mirovinskoga
sustava, obitelji i socijalne politike

4. Od 9. studenog 2022. godine Hrvatski savez udruga invalida rada provodi trogodišnji Program "Pokreni se za zdravlje" koji financira Ministarstvo zdravstva. Programom promičemo zdrav način života, zatim dajemo savjete i usluge podrške s posebnim naglaskom na promjenu stilova života i prehrambenih navika, a s cijem utjecaja na prevencije bolesti.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo
zdravstva

5. Hrvatski savez udruga invalida rada partner je na projektu Platforma 50+. Projekt predstavlja projektni izazov s kakvim se pokret osoba s invaliditetom do sada nije imao priliku susresti. Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske projekt provodi s jedanaest saveza; Hrvatskim savezom udruga invalida rada, Savezom društava distrofičara Hrvatske, Hrvatskim savezom udruga osoba s intelektualnim teškoćama, Hrvatskim savezom gluhih i nagluhih, Savezom civilnih invalida rata Hrvatske, Savezom društava multiple skleroze Hrvatske, Hrvatskim savezom udruga osoba s tjelesnim invaliditetom, Savezom udruga za autizam Hrvatske, Hrvatskim udrugama paraplegičara i tetraplegičara, Hrvatskim savezom slijepih i Hrvatskim savezom gluhoslijepih osoba „Dodir“. Posebno valja istaknuti da je za sva tri istraživanja koja će se provoditi u okviru projekta Platforma 50+ partner Edukacijsko rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Projekt će se provoditi tijekom 36 mjeseci, a ugovoren iznos je 3.459.128,79 kuna. Projektni moduli su: jačanje partnerstva organizacija osoba s invaliditetom i uključivanje novih članica; ispitivanje javnog mnijenja i potreba društva, provedba tri znanstvena istraživanja; izrada smjernica za razvoj javnih politika; analiza društvenog utjecaja te provedba strukturiranog dijaloga.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**Je li osobama s
invaliditetom u RH
primjereno
stanovanje lutrija?**

Okrugli stol

"INKLUZIJA U SUSTAVU ODGOJA I OBRAZOVANJA - IZAZOVI I MOGUĆNOSTI"

1.6.2023.

11,00 sati

Kazalište "Vidra"

Draškovićeva 82, Zagreb

izvor podataka: Rezultati fokusnih grupa Obrazovni sustav i obrazovna politika, Rezultati istraživanja "Uskladjivanje nacionalnog zakonodavstva s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom (Konvencija/CRPD)", projekt Platforma 50+

POLITIKE PREMA DJECI I MLADIMA S **INVALIDITETOM** U REPUBLICI HRVATSKOJ

ZAKON O PREDŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

ZAKON O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI

ZAKON O STRUKOVNOM OBRAZOVANJU

ZAKON O VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI

ZAKON O PROFESIONALNOJ REHABILITACIJI I ZAPOŠLJAVANJU OSOBA S INVALIDITETOM

PRAVILNIK O OSNOVNOŠKOLSKOM I SREDNJOŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU UČENIKA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

PRAVILNIK O POMOĆNICIMA U NASTAVI I STRUČNIM KOMUNIKACIJSKIM POSREDNICIMA

ZAKON O HRVATSКОM ZNAKOVNOM JEZIKU I OSTALIM SUSTAVIMA KOMUNIKACIJE GLUHIH I GLUHOSLIJEPIH OSOBA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ovim Zakonima reguliran je sustav odgoja i obrazovanja u RH. U navedenim zakonima, u nizu članaka, definirana su prava djece i učenika s teškoćama u razvoju te studenata s invaliditetom.

Ovo je zasebni zakon koji se bavi profesionalnom rehabilitacijom osoba s invaliditetom.

Ovim Pravilnikom utvrđene su vrste teškoća učenika s teškoćama u razvoju na temelju kojih učenici ostvaruju pravo na primjerenje programe školovanja i primjerene oblike pomoći školovanja.

Ovim Pravilnikom utvrđeni su načini uključivanja, način i sadržaj osposobljavanja i obavljanja poslova pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika u školama i drugim javnim ustanovama koje provode djelatnost odgoja i obrazovanja (u daljem tekstu: škola) te uvjeti koje moraju ispunjavati, kao i postupak radi ostvarivanja prava učenika s teškoćama u razvoju (u daljem tekstu: učenik) na potporu pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika.

Ovim Zakonom propisano je pravo gluhih, nagluhih i gluhoslijepih osoba te drugih osoba s komunikacijskim teškoćama na korištenje, informiranje i obrazovanje na hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije koji odgovaraju njihovim individualnim potrebama. Člankom 13. istog Zakona, definiran je komunikacijski posrednik, osoba koja ima odgovarajuće vještine, znanja i sposobnosti u korištenju hrvatskog znakovnog jezika, odnosno korištenju ostalih sustava komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba koji se temelje na hrvatskome jeziku.

Osiguravanje prava na inkluzivno obrazovanje osoba s invaliditetom oblikuje se kroz donošenje Nacionalnih strategija o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom, te Nacionalnih planova izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom s posebnim naglaskom na osiguravanju jednakog pristupa obrazovanju.

Izvor podataka: Rezultati fokusnih grupa Obrazovni sustav i obrazovna politika, Rezultati istraživanja "Uslagđivanje nacionalnog zakonodavstva s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom (Konvencija/CRPD)", projekt Platforma 50+

OKRUGLI STOL "INKLUZIJA U SUSTAVU ODGOJA I OBRAZOVANJA - IZAZOVI I MOGUĆNOSTI"

Održan okrugli stol „Inkluzija u sustavu odgoja i obrazovanja – izazovi i mogućnosti“

Pokret osoba s invaliditetom uključen u 8. Centar znanja u području unapređenja kvalitete življenja osoba s invaliditetom provodi zajedničku Kampanju „Inkluzija je ljudsko pravo“ s ciljem donošenja Zakona o inkluzivnom dodatku i uspostave cjelovitog inkluzivnog pristupa izjednačavanju mogućnosti osoba s invaliditetom, bez obzira na vrstu, stupanj i uzrok invaliditeta s osobama bez invaliditeta. 8. Centar znanja za društveni razvoj u okviru Kampanje „Inkluzija je ljudsko pravo“ održao je 01. lipnja 2023. godine, u kazalištu „Vidra“ u Zagrebu, Okrugli stol pod nazivom „Inkluzija u sustavu odgoja i obrazovanja – izazovi i mogućnosti“. Cilj Okruglog stola bio je senzibilizirati i informirati dionike o inkluziji u odgojno-obrazovnom sustavu RH, posebice o važnosti inicijalnog obrazovanja odgajatelja, učitelja i nastavnika kao temelja inkluzivnog obrazovnog sustava, izazovima socijalne inkluzije, te o izazovima i preprekama inkluzivnog obrazovanja. Okrugli stol je otvorio Vojin Perić, predsjednik Hrvatskog saveza slijepih istakнуvši da se inkluzija uvlači u sve pore društva, a odgoj i obrazovanje su temelji inkluzije te priprema za sudjelovanje u uključivanje u društvo. Inkluzija uklanja još uvijek prisutni stav sažaljenja prema osobama s invaliditetom koje ne treba podcjenjivati, ali niti precjenjivati. Veliku ulogu imaju i mediji koji osobe s invaliditetom ne smiju prikazivati kroz prizmu patetike.

Prisutnima se uvodnim izlaganjem potom obratila Marica Mirić, predsjednica Zajednice osoba s invaliditetom Hrvatske istaknuvši da se na Okrugli stol nisu odazvale osobe s invaliditetom koje najdirektnije pogađa taj problem, a onda i ne čudi da se nisu odazvali niti oni koji donose odluke. Svoje izlaganje temeljila je na Općem komentaru br. 4 (2016.) o pravu na uključivo obrazovanje Istaknula je da trošak društvene isključenosti visok jer se njome podržava ovisnost, a time i ograničavaju pojedinačne slobode. Društvena isključenost također stvara stigmu, segregaciju i diskriminaciju, što dovodi do nasilja, iskorištavanja i

zlostavljanja, kao i negativnih stereotipa kojima se potiče ciklus marginalizacije osoba s invaliditetom. Inkluzivni odgoj i obrazovanje zauzimaju središnje mjesto u realizaciji visokokvalitetnog obrazovanja za sve učenike, uključujući osobe s invaliditetom, kao i u razvoju inkluzivnih, mirnih i pravednih društava. Istačće da za sve navedeno postoje i snažni obrazovni, društveni i gospodarski argumenti. Iz izvješća Ureda visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava o tematskoj studiji o pravu osoba s invaliditetom na obrazovanje vidljivo je da se samo inkluzivnim obrazovanjem može osigurati kvalitetno obrazovanje i društveni razvoj osoba s invaliditetom kao i jamstvo univerzalnosti i nediskriminacije u odnosu na pravo na odgoj i obrazovanje. Nakon izlaganja sudionici su premijerno pogledali video Kampanje „**Inkluzija u sustavu odgoja i obrazovanja**“. Na temu Inkluzije u odgojno-obrazovnom sustavu RH izlagala je savjetnica pravobraniteljice za osobe s invaliditetom Lidija Pongrac Vincelj. Istaknula je da djeca s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom imaju sva prava kao i svi ostali, a obveza država koje su ratificirale KPOSI je uskladiti sve propise, javne politike i postupanja s načelima Konvencije. Naglasila je da se u radu još uvijek susreću s prisutnim činjenicama da pri upisu u dječje vrtiće/škole/visoka učilišta i u svim aktivnostima na svim razinama obrazovanja fokus je još uvijek na invaliditetu, pa tako navodi: opservacijski ugovori u dječjim vrtićima, krivo tumačenje propisa – redoviti programi u posebnim uvjetima, traži se još jedan nalaz koji će „eliminirati“ učenika pri upisu i dr. Također, problematizira nedostatak osoblja koji bi radili kao pomoćnici u nastavi i kao stručni komunikacijski posrednici, neosposobljenost pomoćnika u nastavi, nedostatak stručnih suradnika, veliki posebni razredni odjeli, čekanje na odobrenje MZO, dvokratno dolaženje na nastavu, nedostatak prilagođenih udžbenika za učenike s teškoćama u razvoju, izostanak prilagođene prehrane te problem pristupačnosti građevina, prijevoza, učeničkih/studentskih domova). Izv. prof. dr. sc. Jasna Kudek Mirošević s Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu govorila je na temu Inicijalnog obrazovanja odgajatelja i učitelja kao ključa inkluzivnog obrazovnog sustava. Temelj inkluzije u odgojno-obrazovnom predškolskom sustavu su odgajatelji, roditelji i stručna služba vrtića. Uloga odgajatelja u inkluzivnome odgoju i obrazovanju je višestruka, a obuhvaća upoznavanje roditelja s radom skupine, poticanje roditelja na svakodnevno uključivanje i partnerstvo s vrtićem, pripremu poticaja koji će biti prilagođeni svakome djetetu individualno. Odgojno-obrazovna inkluzija djece s teškoćama u redovni obrazovni sustav zahtijeva osiguravanje potrebnih kadrovskih, materijalnih i organizacijskih uvjeta za kvalitetan odgojno-obrazovni proces s naglaskom na usvajanje potrebnih kompetencija unutar kurikulumskih odrednica usmjerenih na učenike. Organizacija provođenja inkluzije u školi zahtijeva primjereno obrazovanje učitelja i nastavnika, kao i posjedovanje potrebnih kompetencija za inkluziju. Poseban naglasak stavila je na važnost suradničkih odnosa, podučavanje temeljeno na individualnom pristupu radu te uvođenje licenciranog učitelja u nastavne procese.

O Izazovima socijalne inkluzije, govorio je izv. prof. dr. sc. Ante Bilić Prcić, dekan Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Dao je kritički osvrt kako je u RH sve napisano; zakonski uređeno, no u praksi nažalost nije provedivo i nije zaživjelo. Predložio je da se ustanove/centri za odgoj i obrazovanje transformiraju u suportivne centre koji bi davali potrebnu podršku te pružali potrebna dodatna znanja u radu s djecom s teškoćama u razvoju u odgojnim ustanovama i osobama s invaliditetom u sustavu obrazovanja.

Ingerenciju bi svakako trebalo imati Ministarstvo znanosti i obrazovanje. Osobna iskustva s preprekama i izazovima inkluzivnog obrazovanja iznijeli su učenik Stjepan Zaić koji je posebno naglasio značaj pristupa informacijama i studentica Adriana Katić koja je istakla važnost razumijevanja potrebe prilagodbe literature i uopće nastavnog procesa. Temeljem izlaganja predavača i rasprave sudionika, donijeti su sljedeći zaključci Okruglog stola:

1. Osigurati resurse za unapređenje inkluzivnog odgoja i obrazovanja i uvođenje i ugrađivanje potrebnih promjena u svakodnevnoj praksi.
2. Uspostaviti vodstvo u odgojno-obrazovnim ustanovama koje je predano cilju uvođenja i ugrađivanja kulture, politike i prakse koji su neophodni za realizaciju inkluzivnog odgoja i obrazovanja na svim razinama i u svim područjima - „cjelovito obrazovno okruženje”.
3. Uvažavati sposobnost svake osobe za učenje te za sve učenike, uključujući učenike s teškoćama u razvoju, postavljanjem visokih očekivanja. Omogućiti fleksibilan nastavni plan i program i metode podučavanja i učenja koji su prilagođeni različitim interesima, potrebama i stilovima učenja. Pružiti podršku, razumnu prilagodbu i ranu intervenciju na način da svi učenici mogu ispuniti svoj potencijal. Kod planiranja nastavnih aktivnosti, fokus staviti na sposobnosti i težnje učenika, a ne na sadržaj. Obrazovni sustav mora osigurati individualizirani pristup obrazovanju, umjesto da se od učenika očekuje da se oni prilagode sustavu - pristup „cjelovite osobe”.
4. Osigurati podršku učiteljima/nastavnicima/ostalom osoblju kroz edukacije i usavršavanje koje im je potrebno za usvajanje ključnih vrijednosti i kompetencija za stvaranje inkluzivnog okruženja za učenje, što uključuje i učitelje/nastavnike s invaliditetom.
5. Poštivati i uvažavati raznolikosti. Svi članovi zajednice koji sudjeluju u učenju jednako su dobrodošli te se mora poštivati njihova raznolikost. Svi učenici moraju osjećati da ih se uvažava i poštije, da su uključeni i da će biti saslušani. Postoje učinkovite mjere za sprječavanje zlostavljanja i maltretiranja. Inkluzija znači individualni pristup učenicima.
6. Osigurati okruženje prilagođeno učenju. Okruženje za inkluzivno učenje je pristupačno okruženje u kojem se svi osjećaju sigurno, u kojem osjećaju da dobivaju podršku i stimulaciju te u kojem se mogu slobodno izražavati i u kojem postoji snažan naglasak na uključivanje učenika/studenata za izgradnju pozitivne školske zajednice.

7. Učenici s teškoćama trebaju dobiti podršku kojom se osigurava učinkovit prijelaz s učenja u školi na strukovno i tercijarno obrazovanje i zapošljavanje.
8. Udruge učitelja/nastavnika, udruge i savezi učenika/studenata, organizacije osoba s invaliditetom, školski odbori, udruge roditelja i učitelja/nastavnika i ostale školske skupine za podršku, formalne i neformalne grupe treba edukacijom ojačati da se unaprijedi razumijevanje i poznavanje invaliditeta što čini put prema inkluzivnim društvima.
9. Uključivo obrazovanje kao kontinuirani proces treba redovito nadzirati i ocjenjivati kako bi se osiguralo da ne dolazi do segregacije i integracije. U skladu s člankom 33. KPOSI, u nadzor treba uključivati osobe s invaliditetom, djecu i osobe kojima je potrebna intenzivna podrška; putem njihovih reprezentativnih organizacija, roditelja ili skrbnika djece s teškoćama u razvoju. Treba razviti pokazatelje inkluzije za osobe s invaliditetom.
10. Osigurati fizičku, komunikacijsku i orijentacijsku pristupačnost svih odgojno-obrazovnih ustanova.

ODRŽANA POČETNA KONFERENCIJA PROGRAMA „POKRENI SE ZA ZDRAVLJE“

Početna konferencija programa „Pokreni se za zdravlje“, provedena je putem platforme Google Meeta 27. siječnja 2023. godine

Hrvatski savez udruga invalida rada potpisao je ugovor s Ministarstvom zdravstva u okviru Poziva za prijavu trogodišnjih programa udruga iz područja zdravstva za finansijsku potporu u 2022. godini. Početnu konferenciju programa "Pokreni se za zdravlje" održali smo 27. siječnja 2023. godine putem online platforme Google Meeta. Na konferenciji su sudjelovali predstavnici partnerskih organizacija; dr. Tomislav Benjak iz Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Stanko Svečak iz Udruge invalida rada Zagreba i Ljiljana – Marija Šumić iz Udruge za pomoć i edukaciju žrtava mobbinga. Na konferenciji su sudjelovali i predstavnici udruga članica Hrvatskog saveza udruga invalida rada. Voditeljica Programa, Iva Karakaš predstavila je ključne aktivnosti, ciljanu skupinu, ciljeve i očekivane rezultate, kao i uloge partnera. Programske tim izrazio je zadovoljstvo predloženim i ukazao na značaj provedbe ovog programa za sve osobe s invaliditetom. Hrvatski savez udruga invalida rada kao udruga civilnog društva programom će prenijeti znanje o značaju zdravlja i utjecati na promjenu štetnog ponašanja i loših navika koje dovode do razvoja bolesti. Na taj način želi se pridonijeti

usvajanju pravilnih stavova o zdravom načinu života te važnosti očuvanja tjelesnog i duševnog zdravlja. Društvo u cjelini i mi sami dijelimo odgovornost za zdravlje pa je potrebno stalno ulagati u razvoj novih oblika zdravstvene zaštite i unapređenje vlastitog i zdravlja svoje obitelji i zajednice

VIRTUALNI SAVJETNIK ZDRAVKO

U sklopu programa Ministarstva zdravstva "Budi zdrav", počeo je s radom virtualni savjetnik Zdravko. Hrvatski savez udruga invalida rada u okviru poziva za prijavu trogodišnjih programa udruga iz područja zdravstva za finansijsku potporu u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna ugovorio je i provodi trogodišnji program Ministarstva zdravstva pod nazivom „Pokreni se za zdravlje“.

Opći cilj programa je doprinijeti zaštiti, očuvanju i unapređenju zdravlja stanovništva u Republici Hrvatskoj. Hrvatski savez udruga invalida rada navedeno će ostvariti provedbom specifičnih ciljeva: poticanje razvijanja i promocija aktivnosti zdravih stilova života, utjecanje na smanjenje pojavnosti kroničnih nezaraznih bolesti, promocija digitalizacije zdravstvenog sustava te senzibilizacija javnosti. Hrvatski savez udruga invalida rada kao udruga civilnog društva programom će prenijeti znanje o značaju zdravlja i utjecati na promjenu štetnog ponašanja i loših navika koje dovode do razvoja bolesti. Na taj način želi se pridonijeti usvajanju pravilnih stavova o zdravom načinu života te važnosti očuvanja tjelesnog i duševnog zdravlja. Društvo u cjelini i mi sami dijelimo odgovornost za zdravlje pa je potrebno stalno ulagati u razvoj novih oblika zdravstvene zaštite i unapređenje vlastitog i zdravlja svoje obitelji i zajednice. Jedna od aktivnosti programa je pokretanje internet podstranice - Virtualni savjetnik Zdravko. Na tom portalu korisnici i posjetitelji internet stranice HSUIR-a mogu pronaći odgovor iz područja vezanog uz zdravlje koje ih zanima i postaviti pitanje stručnjacima koji su uključeni u provedbu programa.

Područja koja pokrivamo su savjeti:

- doktora - povezuje liječnike s korisnicima koji trebaju zdravstveni savjet i omogućuje korisnicima da na jednostavan način dobiju online savjetovanje i stručno mišljenje koje će im pomoći u prevenciji i očuvanju vlastitog zdravlja,
- psihologa - povezuje psihologe s korisnicima koji trebaju savjet, te omogućuju da korisnici dobiju online savjetovanje i stručno mišljenje koje će im pomoći u očuvanju mentalnog zdravlja,
- kineziologa - povezuje korisnike s kineziologom, te omogućuje pružanje online savjeta kako živjeti i kretati se da bi bili zdravi. Više na stranici <https://budizdrav.huir.hr/>

OBILJEŽAVANJE SVJETSKOG DANA ZDRAVLJA – 07. TRAVANJ 2023.

Hrvatski savez udruga invalida rada provodi trogodišnji program Ministarstva zdravstva pod nazivom „Pokreni se za zdravlje“. Hrvatski savez udruga invalida rada kao udruga civilnog društva programom će prenijeti znanje o značaju zdravlja i utjecati na promjenu štetnog ponašanja i loših navika koje dovode do razvoja bolesti. Na taj način želi se pridonijeti usvajanju pravilnih stavova o zdravom načinu života te važnosti očuvanja tjelesnog i duševnog zdravlja. Društvo u cijelini i mi sami dijelimo odgovornost za zdravlje pa je potrebno stalno ulagati u razvoj novih oblika zdravstvene zaštite i unapređenje vlastitog i zdravlja svoje obitelji i zajednice. U prvu godinu provedbe programa uključili smo tri hrvatska grada: Vukovar, Rijeka i Zagreb. 07. travnja 2023. godine proveli smo akciju u navedenim gradovima pod nazivom „Hodajmo zajedno za zdravlje“ povodom Svjetskog dana zdravlja.

1. Udruga osoba s invaliditetom VUKA Vukovar odazvala se obilježavanju Svjetskog dana zdravlja, te je sa članicama i članovima udruge posjetila izletište Adica u Vukovar. Proveli su popodne aktivno, družili se i educirali od strane stručne službe o dobropitima koje hodanje ima za čovjeka a posebno za starije osobe koje su u povećanom riziku od nastanka bolesti. Tom prilikom smo uz konzumiranje zdrave hrane, zdravih grickalica, voća, vode, proveli ugodno vrijeme šetnjom u prirodi i podjelom letaka promovirali važnost zdravog i aktivnog života starijih osoba i osoba s invaliditetom.

2. U Rijeci su korisnici šetali Korzom. Proveli su popodne aktivno, družili se i educirali od strane stručne službe o dobropitima koje hodanje ima za čovjeka a posebno za starije osobe koje su u povećanom riziku od nastanka bolesti. Dijelili su letke kojim promoviramo program i aktivan način života posebno starijih osoba. Hodanje je izvrstan način da se poboljša i održi u dobrom stanju cjelokupno zdravlje. Samo 30 minuta svaki dan može poboljšati kardiovaskularnu kondiciju, ojačati kosti, smanjiti višak tjelesne masnoće i povećati mišićnu snagu i izdržljivost.

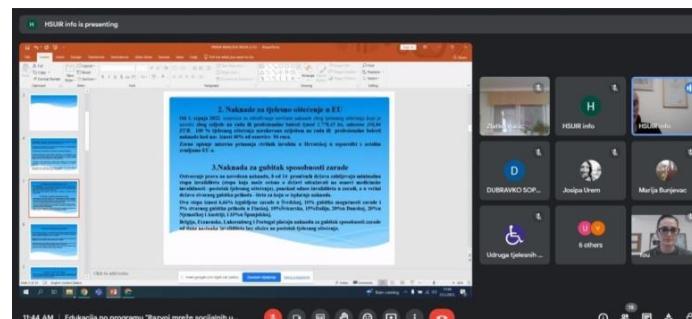
3. U Zagrebu su korisnici hodali oko Jarunskog jezera. Proveli su popodne aktivno, družili se i educirali od strane stručne službe o dobrobitima koje hodanje ima za čovjeka a posebno za starije osobe koje su u povećanom riziku od nastanka bolesti.

Hodanje je izvrstan način da se poboljša i održi u dobrom stanju cijelokupno zdravlje. Samo 30 minuta svaki dan može poboljšati kardiovaskularnu kondiciju, ojačati kosti, smanjiti višak tjelesne masnoće i povećati mišićnu snagu i izdržljivost. Za razliku od nekih drugih oblika vježbanja, hodanje je besplatno i ne zahtijeva nikakvu posebnu opremu niti trening. Tjelesna aktivnost ne mora biti snažna ili dugotrajna kako biste poboljšali svoje zdravlje. Korisnici su bili jako zadovoljni organiziranom akcijom jer su proveli dan aktivno, izašli su iz kuće, družili se ali i educirali o važnosti brige za svoje zdravlje i samog kretanja za čitav organizam.

ODRŽANA EDUKACIJA PO PROGRAMU "RAZVOJEM MREŽE SOCIJALNIH USLUGA"

U okviru programa "Razvojem mreže socijalnih usluga zajedno stvaramo prostor za kvalitetnije življenje osoba s invaliditetom" održana edukacija za udruge članice

U četvrtak, 23. veljače 2023. godine Hrvatski savez udruga invalida rada proveo je putem Google Meet platforme edukaciju u okviru provedbe trogodišnjeg programa „Razvojem mreže socijalnih usluga zajedno stvaramo prostor za kvalitetnije življenje osoba s invaliditetom“ odobrenog u okviru poziva „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga koje pružaju organizacije civilnog društva“ za razdoblje od 01. lipnja 2020. do 31. svibnja 2023. godine Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Na samom početku svim sudionicima obratio se Ante Štulić, predsjednik Hrvatskog saveza udruga invalida rada. Edukacija je organizirana za voditelje i predstavnike udruga članica s ciljem upoznavanja novosti o socijalnim uslugama i socijalnim inovacijama. Pravilnik o mjerilima za pružatelje socijalnih usluga predstavila je stručna suradnica iz Saveza, Ivana Znaor. Sudionicima su detaljno predstavljene sve novine u navedenom Pravilniku vezane za vrste socijalnih usluga te mjerila za provođenje istih. Leke Sokolaj, izvršni direktor Saveza održao je predavanje na temu "Prava invalida rada u EU". Sudionici su imali priliku upoznati se s pravima invalida rada, uvjetima rada i radnog mjesta, vrsti i visini naknada u zemljama EU. Nataša Franić, stručna suradnica za projekte i programe održala je predavanje na temu "Socijalne inovacije". Cilj predavanja bio je upoznati sudionike s inovativnim socijalnim uslugama kao i pokazati primjere socijalnih inovacija u RH.

34. IZLOŽBA UMJETNIČKIH RADOVA - "LJEPOTA ZA SVA VREMENA"

Na međunarodni Dan žena 8. ožujka u prostoru Hrvatskog saveza udruga invalida rada u okviru programa „Razvojem mreže socijalnih usluga zajedno stvaramo prostor za kvalitetnije življenje osoba s invaliditetom“ otvorena je 34. izložba umjetničkih djela osoba s invaliditetom

Izložba fotografija gospodina Borisa Adameka, člana Udruge invalida rada Zagreba pod nazivom „Ljepota za sva vremena“ postavljena je kao poklon ženama povodom 8. ožujka – međunarodnog Dana žena. Simbolično autor nam poklanja cvijeće, ali kako sam kaže „cvijeće koje nikada ne vene“ glavni motiv izloženih fotografija. Boris Adamek rođen je u Samoboru 1943. godine. U Samoboru je proveo djetinjstvo i završio srednju školu. Školovanje je nastavio u Zagrebu gdje je do mirovine radio kao profesionalni novinar. Uz osnovno zanimanje djelovao kao pisac, umjetnički fotograf, predavač i likovni umjetnik. Umjetničkom fotografijom i slikarstvom bavi se od mladosti. Slikanje i crtanje učio je kod poznatog slikara, pedagoga i profesora Jerka Fabkovića. Izlagao je na više od 200 skupnih izložbi. Samostalno je izlagao 30 put u zemlji i inozemstvu, ukupno 16 izložbi fotografija i 15 izložbi slika i crteža. Čest je sudionik na raznim humanitarnim izložbama, a za svoj rad dobio je mnoga priznanja i nagrade. Prva samostalna izložba fotografija bila je u Samoboru 1971. godine, a slike i crteže je prvi put samostalno izlagao 1977. godine u galeriji NS Trešnjevka, današnjoj galeriji Modulor. Na zagrebačkoj Trešnjevki živi i stvara više od pedeset godina. Boris Adamek nam je svoje umijeće i nadarenost darovao prekrasnim fotografijama kojima je prenio svu raskoš boja i ljepotu svijeta prirode. Fotoaparatom u rukama i umjetničkim senzibilitetom za svijet oko sebe dočarava nam kako malen motiv može biti snažan i veličanstven u svojoj bezvremenskoj ljepoti.

KAPACITETA ZA IZRADU SMJERNICA JAVNIH POLITIKA

U okviru projekta Platforma 50+ održana je radionica o izgradnji kapaciteta za izradu smjernica javnih politika

Dana 17. ožujka 2023. godine sudjelovali smo na jednodnevnoj online radionici o izgradnji kapaciteta za izradu smjernica javnih politika u okviru projekta Platforma 50+ koju je provela konzultantica Maja Horvat iz MAP savjetovanje d.o.o. Sudionici su se

Smjernice za razvoj javnih politika

Što?

- Sažeti dokument koji donosi glavne rezultate istraživanja (vid u društvene probleme) i nudi rješenja (instrumenti javnih politika)
  - Cca 5-8 stranica

Kome?

- Zaинтересiranim dionicima (središnja, regionalna i lokalna razina vlasti, političke stranke, stručna javnost, OCD-e, mediji...)
- Izričaj jednostavniji od znanstvenog članka

Zašto?

- Stavlja određene teme na dnevni red kroz osvještavanje društvenog problema
- Zagovara konkretna rješenja, bitno vlasništvo nad rješenjima

tijekom radionice koja je sadržavala teorijski i praktični dio upoznali s alatima i metodama izrade smjernica javnih politika. Na radionici su ispred Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovali izvršni direktor, Leke Sokolaj i suradnica za projekte i programe, Nataša Franić.

PREDSTAVLJENI REZULTATI TRI ZNANSTVENA ISTRAŽIVANJA U OKVIRU PROJEKTA PLATFORMA 50+

Na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu u Zagrebu predstavljena tri znanstvena istraživanja provedena u okviru EU projekta Platforma 50+ koji provodi Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske u partnerstvu s 11 nacionalnih saveza osoba s invaliditetom i Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom

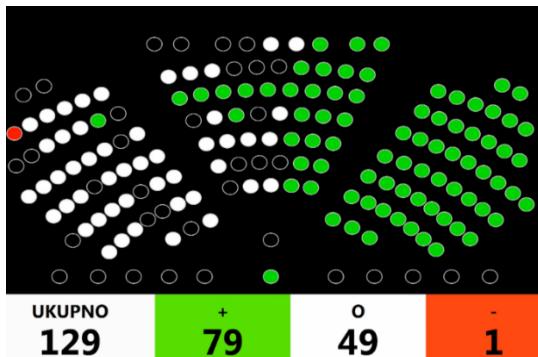
Dana 19. siječnja 2023. godine u Nastavno - kliničkom centru Edukacijsko - rehabilitacijskog fakulteta predstavljeni su konačni rezultati tri istraživanja u okviru EU projekta Platforma 50+. Istraživanja su provodili stručni timovi Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta partnera u projektu. Predstavljanje je moderirao doc.dr. sc. Damir Miholić. Na samom početku minutom šutnje odana je počast prerano preminuloj kolegici Tiji Osmanović, suradnici na projektu iz partnerske organizacije Hrvatskog saveza udruga osoba s intelektualnim teškoćama. Prije predstavljanja rezultata, prisutnima su se obratile gospođa Maja Mustač iz Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, posredničkog tijela razine 2, gospođa Marija Borovec, voditeljica Službe za zaštitu osoba s invaliditetom i skrbništvo u Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, posredničko tijelo razine 1, te gospođa Marica Mirić voditeljica projekta i predsjednica Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske, nositelja projekta. Rezultate istraživanja "Asistivne tehnologije" predstavila je voditeljica istraživačkog tima izv. prof. dr. sc. Renata Pinjatela. Rezultate istraživanja "Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom" predstavio je voditelj istraživačkog tima predavač Dominik Sikirić dok su rezultate istraživanja „Mapiranje sastavnica neovisnog življenja“ predstavile voditeljica istraživačkog tima profesorica doc. dr. sc Ljiljana Pintarić i doc. dr. sc. Natalija Lisak Šegota. Rezultati su pokazali potrebu za zajedničkim sustavnim radom stručnjaka, organizacija civilnog društva, donositelja odluka i samih osoba s invaliditetom kako bi se osigurali uvjeti u kojima svi članovi društva mogu ravnopravno sudjelovati i samostalno odlučivati. Iz Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovali su predsjednik Ante Štulić, izvršni direktor Leke Sokolaj i stručna suradnica Nataša Franić.

TEMATSKA TRIBINA ZA ČLANICE TEMATSKE MREŽE PLATFORMA 50+

Na Tribini Grada Zagreba održana je Tematska tribina za članice Tematske mreže Platforma 50+ te su potpisani sporazumi o pristupanju Mreži s organizacijama koje su prihvatile pridruživanje

Dana 6. veljače 2023. godine s početkom u 10,00 sati na Tribini Grada Zagreba u okviru projektnog elementa 1 Jačanje partnerstva organizacija osoba s invaliditetom i uključivanje novih članica EU projekta Platforma 50+ održala se Tematska tribina za članice Tematske mreže Platforma 50+, te su potpisani Sporazumi o pristupanju Mreži s novim članicama. Konzultantica gospođa Mira Katalenić, predsjednica Hrvatske udruge za školovanje pasa vodiča i mobilitet održala je edukaciju o zaštiti prava osoba s invaliditetom na temu „Sinergijski učinak UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Ciljevima održivog razvoja.

BLIC VIJESTI

**U HRVATSKOM SABORU IZGLASANI
ZAKON O OSOBNOJ ASISTENCIJI I
IZMJENE I DOPUNE ZAKONA O
SOCIJALNOJ SKRBI**

Dana 28. lipnja 2023. Hrvatski sabor donio je Zakon o osobnoj asistenciji sa 79 glasova "Za", Izmjene i dopune Zakona o socijalnoj skrbi sa 126 glasova "Za"

Zakon o osobnoj asistenciji

Zakonom o osobnoj asistenciji osigurat će se osobama s invaliditetom veći stupanj socijalne uključenosti i prevenirati njihovu institucionalizaciju te djeci s teškoćama u razvoju osigurati potporu tijekom odgojno-obrazovnog procesa. Zakonom je definirana usluga osobne asistencije, način ostvarivanja usluge, financiranje usluge, pružatelji usluge te druga pitanja značajna za uslugu osobne asistencije. Osobna asistencija uključuje uslugu osobnog asistenta, komunikacijskog posrednika i videćeg pratitelja. Zakonom se također uređuje potpora tijekom odgojno-obrazovnog procesa učenicima s teškoćama u razvoju, odnosno potpora pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika, uvjeti za priznavanje potpore, nadležnost za odlučivanje o priznavanju potpore, nadzor nad pružanjem potpore te druga pitanja značajna za pružanje potpore tijekom odgojno-obrazovnog procesa. Također, stupanjem na snagu Zakona očekuje se proširenje broja korisnika usluge osobne asistencije, te je procijenjeno da bi ovu uslugu u narednom razdoblju moglo ostvariti oko 15 tisuća osoba s invaliditetom. Povećava se broj sati korištenja usluge, uvećava se ukupna cijena sata pružene usluge osobne asistencije, jasno su definirani uvjeti po kojima se može pružati navedena usluga kao i da je propisana održivost usluge kontinuiranim povećanjem finansijskih sredstava u Državnom proračunu.

Izmjene i dopune Zakona o socijalnoj skrbi

Izmjenama i dopunama zakona o socijalnoj skrbi, između ostalog, povećan je broj razloga za priznavanje prava na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja, proširen je krug osoba kojima može biti priznat status roditelja njegovatelja i njegovatelja na bračnog ili izvanbračnog druga te životnog ili neformalnog životnog partnera roditelja djeteta s teškoćama u razvoju. Povećane su naknade za status roditelja njegovatelja ili njegovatelja i to sa:

- 800 posto osnovice na 1000 posto (s 530,89 na 663,61 eur)
- 900 posto osnovice na 1200 posto (s 597,25 na 796,34 eur) – za dijete s teškoćama ili osobu s invaliditetom koja se zbog zdravstvenog stanja ne može uključiti u programe i usluge u zajednici

- 1200 posto osnovice na 1500 posto (s 796,34 na 995,42 eur) – za dvoje ili više djece s teškoćama ili osobe s invaliditetom

Također, izmjenama i dopunama Zakona napušten je institut zabilježbe u sustavu socijalne skrbi, a također i obveza povrata sredstava isplaćenih temeljem prava na zajamčenu minimalnu naknadu. Za izmjene i dopune Zakona na godišnjoj razini dodatno će se osigurati 5,7 milijuna eura za 2023. godinu, dok će se u 2024. godini dodatno osigurati 9,4 milijuna eura.

Izvor: [Ministarstvo rada mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike](#)

ZAVRŠNA KONFERENCIJA IEDA PROJEKTA - JEDINSTVENA PRILIKA ZA EDUKACIJU OSOBA S INVALIDITETOM

Predstavnici Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovali su na Završnoj konferenciji IEDA Erasmus+ projekta (Inkluzivno obrazovanje – osiguravanje pristupačnosti nestrukovnog obrazovanja odraslih osoba s invaliditetom) koja se održala 26. lipnja u restoranu ustanove URIHO na lokaciji Avenija Marina Držića 1

IDEA je projekt u kojem su, osim URIHO-a, sudjelovali i sedam partnera iz europskih zemalja. Projekt je usmjeren na sve poslodavce koji žele uključiti osobe s invaliditetom u neki oblik neformalne edukacije. Program je započeo uz pozdravni govor rukovoditeljice Službe za rehabilitaciju ustanove URIHO, Ivane Matoš Buršić nakon čega su predstavljeni rezultati projekta...

Glavna koordinatorica projekta Iva Šušak naglasila je da su unatrag dvije godine postignuta tri glavna rezultata. Prvi je izrada kurikuluma o metodama i tehnikama za poučavanje odraslih osoba s invaliditetom. Drugi se odnosi na stvaranje kurikuluma o primjeni asistivnih tehnologija u neformalnom obrazovanju odraslih osoba s invaliditetom, dok je treći izrada priručnika za uključivanje osoba s invaliditetom u neformalno obrazovanje, a odnosi se na radionice, tečajeve i razne treninge.

Osobe s invaliditetom čine jednu od najranjivijih društvenih skupina te su izložene višestrukim rizicima poput siromaštva, nezaposlenosti i socijalne isključenosti, a jedan od čimbenika koji doprinose tim rizicima su niske stope sudjelovanja na svim razinama obrazovanja. U skladu s time, neformalno obrazovanje odraslih predstavlja važan resurs u povećanju kapaciteta i kvalitete života osoba s invaliditetom.

NA SJEDNICI VLADE RH PRIHVAĆENE IZMJENE I DOPUNE ZAKONA O SOCIJALNOJ SKRBI I NACRT KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O OSOBNOJ ASISTENCIJI

Na 224. sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj u srijedu, 7. lipnja 2023. prihvaćeni su, između ostalog, Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi, s Nacrtom konačnog prijedloga zakona i Nacrt konačnog prijedloga zakona o osobnoj asistenciji.

Izmjene i dopune Zakona o socijalnoj skrbi - Ministar Marin Piletić istaknuo je kako se Izmjenama i dopunama zakona o socijalnoj skrbi, između ostalog, proširuje krug za priznavanje statusa roditelja njegovatelja i njegovatelja na bračnog ili izvanbračnog druga te životnog ili neformalno životnog partnera roditelja djeteta s teškoćama u razvoju. Dodao je kako se povećavaju naknade za status roditelja njegovatelja ili njegovatelja i to sa:

- 800 posto osnovice na 1000 posto (s 530,89 na 663,61 eur)
- 900 posto osnovice na 1200 posto(s 597,25 na 796,34 eur) – za dijete s teškoćama ili osobu s invaliditetom koja se ne može uključiti u programe i usluge u zajednici
- 1200 posto osnovice na 1500 posto (s 796,34 na 995,42 eur) – za dvoje ili više djece s teškoćama ili osobe s invaliditetom

Također, izmjenama i dopunama Zakona napušta se institut zabilježbe na imovinu u sustavu socijalne skrbi se redefinira te se ona briše, a obveza povrata sredstava ostvarenih temeljem prava na zajamčenu minimalnu naknadu (ZMN), uslugu smještaja, organizirano stanovanje, koja se potraživala od nasljednika, briše se u slučaju nasljednika korisnika ZMN. Za izmjene i dopune Zakona na godišnjoj razini **dodatno će se osigurati 5,7 milijuna eura za 2023. godinu**, dok će se u **2024. godini dodatno osigurati 9,4 milijuna eura**.

Zakon o osobnoj asistenciji - Ministar Piletić istaknuo je kako će se Zakonom o osobnoj asistenciji osobama s invaliditetom osigurati veći stupanj socijalne uključenosti i prevenirati njihovu institucionalizaciju te djeci s teškoćama u razvoju osigurati potporu tijekom odgojno-obrazovnog procesa. Zakonom se, između ostalog, očekuje **proširenje broja korisnika usluge** osobne asistencije do više od **15 tisuća osoba**. Povećat će se broj sati korisnicima čiji roditelji ili drugi član obitelji koriste status roditelja njegovatelja/njegovatelja s 22 na 88 sati mjesečno (prošireno i na korisnike koji su potpuno ovisni o tuđoj pomoći). Pravo može ostvariti i korisnik koji živi u kućanstvu u kojem je bračni ili izvanbračni partner roditelja njegovatelja zbog radnih obveza odsutan iz mjesta prebivališta duže od 6 mjeseci godišnje i to najviše 44 sata usluge osobne asistencije. Uslugu osobne asistencije mogu koristiti i studenti, a uvećat će se i ukupna cijena sata pružene usluge osobne asistencije, te će se jasno definirati uvjeti po kojima se može pružati navedena usluga kao i održivost usluge kontinuiranim povećanjem finansijskih sredstava u Državnom proračunu. Za implementaciju Zakona o osobnoj asistenciji izdvojiti će se 176,2 milijuna eura na godišnjoj razini.

Izvor: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike

HRVATSKI ZAVOD ZA SOCIJALNI RAD IMA NOVU WEB STRANICU

Hrvatski zavod za socijalni rad započeo je s radom dana 01. siječnja 2023. godine te je izradio novu web stranicu

Zavod je osnovan Zakonom o socijalnoj skrbi (Narodne novine broj 18/22, 46/22, 119/22) kao javna ustanova za obavljanje djelatnosti socijalne skrbi. Osnivač je Republika Hrvatska, a prava i dužnosti u ime osnivača ostvaruje ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi. Sukladno članku 317. istoga Zakona, dosadašnji centri za socijalnu skrb u Republici Hrvatskoj, prestali su s radom 31. prosinca 2022. godine, a njihove poslove od 01. siječnja 2023. godine, preuzeo je Hrvatski zavod za socijalni rad. Djelatnost Zavoda propisana je Zakonom o socijalnoj skrbi, u okviru koje se poslovi obavljaju kao javne ovlasti i stručni poslovi, i to u središnjoj ustrojstvenoj jedinici i područnim ustrojstvenim jedinicama. Središnja ustrojstvena jedinica ustrojena je za obavljanje stručno-analitičkih, pravnih, ekonomskih, administrativnih, i drugih poslova, kao Središnja služba Hrvatskog zavoda za socijalni rad. Područne ustrojstvene jedinice Zavoda, ustrojene su kao županijske službe, kojima su postali dosadašnji centri za socijalnu skrb u sjedištima županija, te područni uredi, kojima su postali ostali centri za socijalnu skrb sa svojim teritorijalnim podružnicama. Korisnici nastavljaju ostvarivati i koristiti prava i usluge iz sustava socijalne skrbi u područnim ustrojstvenim jedinicama Zavoda, nadležnima prema adresi svoga prebivališta (sljednicima ranije nadležnih centara za socijalnu skrb i njihovih podružnica). **Više na stranici <https://socskrb.hr/>**

NACIONALNI DAN OSOBA S CEREBRALNOM PARALIZOM

05. svibnja je dan kada zajednica osoba s cerebralnom paralizom obilježava svoj Nacionalni dan

Ove godine obilježavanje je posvećeno temi „Odmor od skrbi“ kao razvoj nove inovativne socijalne usluge.

Radionicu je otvorila je potpredsjednica Hrvatskog saveza udruga cerebralne i dječje paralize, Ljiljana Vugrinec naglasivši važnost ovog dana za sve osobe s cerebralnom paralizom. Također

se osvrnula na temu radionice, tj. odmor od skrbi, za koji je zaključila kako je od neprocjenjive važnosti za osobe s invaliditetom i njihove obitelji. Potom se sudionicima obratila saborska zastupnica Ljubica Lukačić naglasivši kako su povratne informacije i iskustva samih osoba s invaliditetom i njihovih obitelji od iznimne važnosti jer su to smjernice koje vode rad i smjerove izvršne vlasti prilikom donošenja odluka od važnosti za sve osobe s invaliditetom. Marinka Bakula Andelić, pomoćnica pročelnika za zaštitu osoba s invaliditetom Grada Zagreba istaknula je podršku koju Grad daje za osobe s cerebralnom paralizom, te naglasila nastavak podrške i brige za građane s invaliditetom koji žive u gradu Zagrebu. Predsjednica Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske Marica Mirić je istaknula pravo i potrebu osoba s invaliditetom na neovisan život te je pritom odmor od skrbi jedna od bitnih karika čije bi osiguravanje predstavljalo značajan pozitivan pomak u kvaliteti života osoba s invaliditetom. Nakon izlaganja svih predavača nameće se zaključak da je navedena usluga od iznimnog značaja, pogotovo iz perspektive roditelja i obitelji koji skrbe o osobama koje imaju visoki stupanj invaliditeta i/ili višestruke teškoće. Hrvatski savez udruga invalida rada sudjelovao je na obilježavanju Nacionalnog dana osoba s cerebralnom paralizom.

PREDSTAVLJANJE PUBLIKACIJE "SEKSUALNOST I OSOBE S INVALIDITETOM"

**Predstavljanje
publikacije o istraživanju
izv. prof. dr. sc. Marka
Buljevac s Pravnog
fakulteta, Studijskog
centra socijalnog rada u
Zagrebu**

Predstavnici Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovali su na predstavljanju publikacije "Seksualnost i osobe s invaliditetom". Predstavljanje je održano 2. svibnja 2023. godine u prostorijama Knjižnice i čitaonice Bogdana Ogrizovića, u Zagrebu. O seksualnosti osoba s invaliditetom, kao temeljnom ljudskom pravu svake osobe pa i osobe s invaliditetom, rijetko se govori. Međutim, spolnost i seksualnost sastavni su dio ljudske prirode svakog čovjeka uključujući i osobe s invaliditetom i kao takvu je svaka osoba treba prihvati i slobodno iskazivati bez straha od osude s bilo koje strane. Upravo s namjerom propitivanja kako na svoju seksualnost gledaju same osobe s invaliditetom, a kako društvo i stručnjaci koji rade s osobama s invaliditetom, izv. prof. dr. sc. Marko Buljevac s Pravnog fakulteta, Studijskog centra socijalnog rada u Zagrebu, na inicijativu Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom proveo je istraživanje na temu: Seksualnost i osobe s invaliditetom.

ONLINE EDUKACIJA ERASMUS+ "KRENI NA ZELENO"

U okviru Erasmus+ projekta „Kreni na zeleno...“ (2022-3-HR01-KA210-YOU-000101382) 28. travnja 2023. godine održana je online edukacija o tehničkim standardima zaštite okoliša, eko označama i procjeni troškova životnog ciklusa u organizaciji

Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske i partnera

U okviru Erasmus+ projekta „Kreni na zeleno...“ (2022-3-HR01-KA210-YOU-000101382) 28. travnja 2023. godine održana je online edukacija o tehničkim standardima zaštite okoliša, eko označama i procjeni troškova životnog ciklusa u organizaciji Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske i partnera. Predavanja su održale: Marija Šperanda iz Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine i Branka Pivčević Novak iz Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja. Tijekom izlaganja predstavljen je dokument „Europa 2020.: europska strategija rasta“ s pet glavnih postavljenih i još uvijek vrlo aktualnih ciljeva za Europsku uniju: zapošljavanje, istraživanje i razvoj, klimatske promjene/energija, obrazovanje, socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva, kao i težnje za ostvarivanjem pametnog i održivog rasta na temelju znanja i inovacija, uz promicanje konkurentnog gospodarstva temeljenog na učinkovitom korištenju resursa. Također tijekom izlaganja predstavljeni su sadržaji vezani za postupke nabava, savjeti i načini izračunavanja isplativosti nabave ili ulaganja, a predstavljene su postojeće eko oznake.

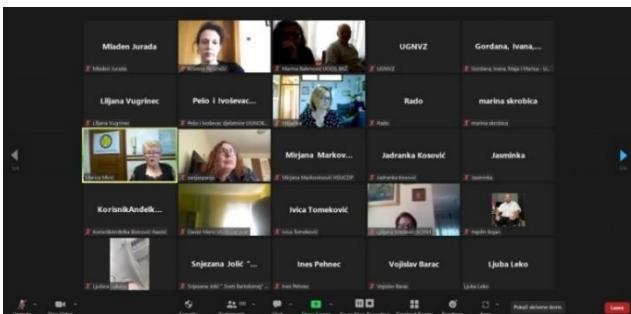
ZAVRŠNA KONFERENCIJA PROJEKTA ERASMUS+ "DIGITALNI PROZOR U SVIJET MD"

Hrvatski savez udruga invalida rada sudjelovao je na Završnoj konferenciji Saveza društva distrofičara Hrvatske - SDDH na kojoj su prikazani rezultati Erasmus+ projekta „Digitalni

prozor u svijet MD“

Hrvatski savez udruga invalida rada sudjelovao je na Završnoj konferenciji Saveza društva distrofičara Hrvatske - SDDH na kojoj su prikazani rezultati Erasmus+ projekta „Digitalni prozor u svijet MD“. Konferencija je održana 25. travnja 2023. godine u hotelu Diplomat u Zagrebu. Predstavljeni su rezultati projekta kroz živopisne video i foto materijale, prezentacije i osobne priče Youth Workera i mladih s MD iz Hrvatske i Slovenije, a za kraj je održana Panel rasprava „Putokazi za budućnost u radu s mladima“. Čestitamo Savezu na provedenom projektu koji je hvalevrijedan i primjer dobre prakse za rad s mladima, a pogotovo razmjene iskustava za osobe s invaliditetom i na međunarodnoj razini.

ONLINE RASPRAVA O ZAKONU O OSOBNOJ ASISTENCIJI

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske je dana 28. ožujka u okviru Online rasprave pod motom „Fokusirajmo se“ održala tematsku raspravu o Zakonu o osobnoj asistenciji

Vlada RH na 203. sjednici održanoj 22. ožujka 2023. prihvatile je Nacrt prijedloga zakona o osobnoj asistenciji. Vlada RH je uputila Nacrt prijedloga zakona o osobnoj asistenciji Hrvatskom saboru na usvajanje, a u četvrtak 30. ožujka je prvo čitanje. Povodom toga, Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske je dana 28. ožujka u okviru Online rasprave pod motom „Fokusirajmo se“ održao još jednu Tematsku raspravu o Zakonu o osobnoj asistenciji kako bi se pokret osoba s invaliditetom mogao, ukoliko bude potrebno, obratiti saborskoj zastupnici Ljubici Lukačić za izmjene putem amandmana, a zastupnica Lukačić prisustvovala je i ovoj raspravi. Raspravljaljalo se o člancima Zakona i mogućim problematičnim stavkama – vezano uz pomoćnika u nastavi, satnici i radu vikendima osobnih asistenata, o Barthel indeksu, proceduri ostvarivanja prava na osobnog asistenta, a kad su u pitanju korisnici koji imaju roditelje njegovatelje ili njegovatelje prijedlog je da ostane minimalno 4 sata asistencije, a prema individualnoj terenskoj procjeni komisije i više sati. Trosatnu online raspravu pratilo je više od 100 sudionika koji su iskazali dobru vjeru u doprinos donošenju što kvalitetnijeg Zakona za unapređenje kvalitete življenja osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj.

RECIKLIRAM DOBRO BIRAM

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske povodom 18. ožujka – Svjetskog dana recikliranja provela je edukaciju „Recikliram – dobro biram!“

Povodom 18. ožujka – Svjetskog dana recikliranja Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske u okviru Erasmus+ projekta Kreni na zeleno..., u partnerstvu s Nacionalnom organizacijom osoba s invaliditetom Srbije, Pravobraniteljem za osobe s invaliditetom i Hrvatskim savezom gluhih i nagluhih, održao je 20. ožujka 2023. godine predavanje “Recikliram – dobro biram!”. Namjera predavanja bila je ukazati na značaj recikliranja i potaknuti saveze i udruge osoba s invaliditetom, kao i same osobe s invaliditetom na svakodnevno savjesno djelovanje u cilju očuvanja našeg planeta. Istaknuto je kako se značaj recikliranja ogleda u:

1. recikliranje pridonosi očuvanju vrijednih prirodnih resursa,
2. recikliranje štedi energiju,
3. recikliranje štiti okoliš,
4. recikliranje smanjuje gomilanje otpada na odlagalištima,
5. recikliranjem štedimo novac i otvaramo nova radna mjesta.

Savezi i udruge osoba s invaliditetom kao najveća ljudskopravaška mreža zajedničkim snagama imaju mogućnost snažnog utjecaja na promjene u poslovanju u cilju tranzicije na zeleno i održivo poslovanje, ali i zagovaranje zelene politike u široj lokalnoj zajednici. U tu svrhu izrađen je plakat „Recikliram – dobro biram!“ izrađen u okviru Kampanje „Mladi kreću na zeleno“ koja se provodi u okviru Erasmus+ projekta Kreni na zeleno... kao podsjetnik na obvezu recikliranja u uredima udruga osoba s invaliditetom.

Hrvatski savez udruga invalida rada sudjelovao je na edukaciji.

MEĐUNARODNI DAN ŽENA - 08. OŽUJKA

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske i Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom i ove godine su obilježile 8. ožujak – Međunarodni dan žena, na tribini grada Zagreba edukacijom i radionicom pod naslovom „DigitAL: Inovacija i tehnologija za ravnopravnost spolova“

Tema koju je predložila organizacija UN Women, uključivanje žena u tehnologiju, poticanje učenja i unapređenja njegovih digitalnih vještina te prepoznavanje potencijala digitalne naobrazbe, a time i potencijala društvene i ekonomski dobrobiti, predstavlja put na kojem žene nalaze brojne prepreke, a on biva naročito izazovan u slučaju postojanja invaliditeta žena, djevojaka i djevojčica s teškoćama u razvoju. Sudionicima su se pozdravnim govorima obratile pravobraniteljica za osobe s invaliditetom Anka Slonjsak, putem videoporuke i Marija Pletikosa, državna tajnica u Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Edukaciju i radionicu vodila je Kristina Ivatović, magistra informatike, s Fakulteta organizacije i informatike koja je objasnila kako uspješno organizirati svoje vrijeme, aktivnosti i obaveze pomoću digitalnih alata i ostalih pomagala od osnovnoškolskih dana, studentskog razdoblja pa sve do karijernih poslovnih dana s naglaskom na jasno postavljanje ciljeva. Nakon rasprave zaključeno je da su digitalne tehnologije snažan alat u privatnom i poslovnom životu žena s invaliditetom. Ispred Hrvatskog saveza udruga invalida rada na edukaciji su sudjelovali predsjednik, Ante Štulić te stručne suradnice, Valentina Hojsak i Ivana Znaor.

EDUKACIJA O ASISTIVNOJ TEHNOLOGIJI

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske održala je edukaciju o asistivnoj tehnologiji u okviru SOIH – Foruma virtualnog učenja „Usudimo se saznati“

Nakon istraživanja u okviru Projekta Platforma 50+ te predstavljenih rezultata o asistivnoj tehnologiji, uočene su velike teškoće u njezinoj primjeni, ali i nedovoljna educiranosti o mogućnostima njezina korištenja. Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske u plan Razvojne suradnje u području centara znanja za društveni razvoj Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva za 2023. godinu uključila je sveobuhvatnu edukaciju o asistivnim tehnologijama. Prvi set edukacija provodi se u prvom tromjesečju ove godine kroz paket od četiri modula u okviru SOIH - Foruma virtualnog učenja o Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom pod motom „Usudimo se saznati“ putem Zoom platforme. Dana 30. siječnja 2023. Ines Delzotto, magistra edukacijske rehabilitacije iz Dnevnog centra za rehabilitaciju Veruda Pula održala je edukacijski modul „Asistivna tehnologija i prilagodba radnog mjesta“. Na samom početku Ines Delzotto je predstavila rad Dnevnog centra za rehabilitaciju Veruda Pula, u sklopu kojeg djeluje kabinet za asistivnu tehnologiju. Potom je pojašnjen kontekst današnjeg digitalnog doba, u kojemu napredujemo prema idućoj fazi - razdoblju umjetne inteligencije. Istaknuto je kako tehnologija omogućava brojne pogodnosti za osobe s invaliditetom. Asistivna tehnologija podrazumijeva pomagala, kao i postupke i usluge. Naglašeno je kako se počela koristiti davnih dana te kako se ne odnosi nužno na visokosofisticirane uređaje. Potom su navedene vrste, namjena i obrazložen tehnološki stupanj asistivne tehnologije. Od brojnih pogodnosti koje omogućava svakako vrijedi izdvajati minimalizaciju teškoća, održavanje funkcije i osiguravanje višeg nivoa samostalnosti. Posebno je relevantna u suočavanju s problemima s kojima se osobe s invaliditetom susreću u kontekstu svijeta rada. Istaknuta je dužnost koju imaju poslodavci u smislu osiguravanja što većeg stupnja razumne prilagodbe. Sudionicima su također predstavljene različite vrste asistivne tehnologije koje unapređuju kvalitetu življenja osoba s invaliditetom te omogućuju veći stupanj njihova neovisnog življenja. Nakon izlaganja provedena je šira rasprava. Dogovoren je da će se sljedeći modul "Augmentativna i alternativna komunikacija" provesti 06. veljače 2023. godine. Na edukaciji su sudjelovali predstavnici Hrvatskog saveza udruge invalida rada.

EDKACIJA O ASISTIVNOJ TEHNOLOGIJI - MODUL 2

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske održala je edukaciju o asistivnoj tehnologiji - Modul 2, u okviru SOIH – Foruma virtualnog učenja „Usudimo se saznati“

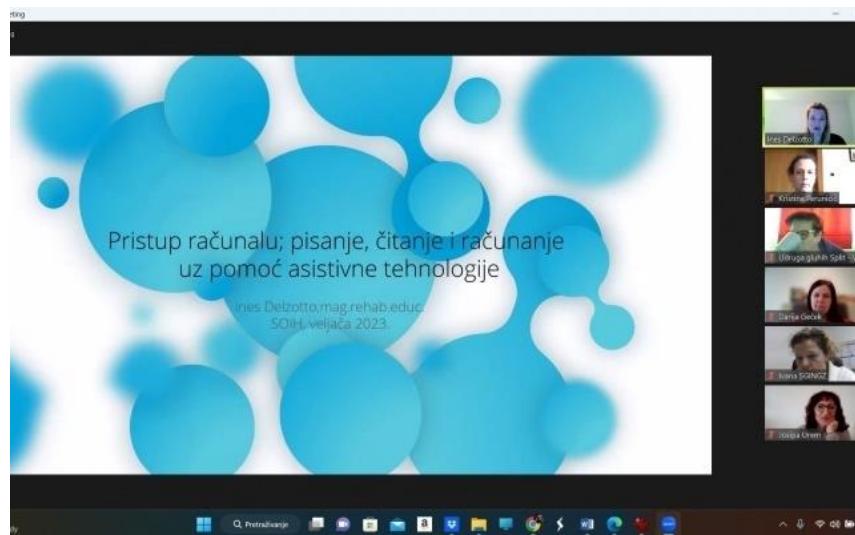
Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske u plan Razvojne suradnje u području centara znanja za društveni razvoj Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva za 2023. godinu uključila je sveobuhvatnu edukaciju o asistivnim tehnologijama.

Modul 2 edukacije "Augmentativna i alternativna komunikacija" održan je 06. veljače 2023. godine pod vodstvom Ines Delzotto, magistre edukacijske rehabilitacije. Augmentativna i alternativna komunikacija je područje specijalizacije kliničke prakse koje uključuje metode komunikacije gdje se prirodni govor nadomešta/zamjenjuje simbolima, privremeno ili trajno u osoba s većim komunikacijskim teškoćama. Cilj upotrebe je ostvarenje funkcionalne komunikacije, sudjelovanjem u dobro pripremljenim aktivnostima, stjecanje novih znanja i iskustva. Procjenu i prilagodbu augmentativne i alternativne komunikacije treba odrediti stručnjaku edukacijsko - rehabilitacijskog profila s dodatnom stručnom formacijom. Specijalist augmentativne i alternativne komunikacije provodi procjenu potreba za rehabilitacijom, utvrđuje potreban instrumentarij, određuje metodu implementacije, osigurava prilagodbu instrumentarija, izrađuje plan i program implementacije, provodi edukaciju obitelji i stručnih suradnika. Nakon izlaganja provedena je široka rasprava. Na edukaciji su sudjelovali predstavnici Hrvatskog saveza udruga invalida rada.

EDUKACIJA O ASISTIVNOJ TEHNOLOGIJI - MODUL 3

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske održala je edukaciju o asistivnoj tehnologiji - Modul 3 - "Pristup računalu; pisanje, čitanje i računanje uz pomoć asistivne tehnologije“, u okviru SOIH – Foruma virtualnog učenja „Usudimo se saznati“

U sklopu edukacija „Asistivna tehnologija i prilagodba radnog mjesta“ magistra edukacijske rehabilitacije Ines Delzotto održala je dana 27. veljače 2023. treći modul pod nazivom „Pristup računalu (čitanje, pisanje, računanje)“.

Na početku edukacije prikazan je povijesni pregled procesa uvođenja novih tehnologija u području obrazovanja, kao i reakcija koje su ih pratile. Objasnjena su obilježja različitih vrsta pristupa računalu, kao što su primjerice navigacijske kamere, infracrveni senzori i žiroskopski miševi. Naglašena je važnost vještine pisanja u suvremenom društvu općenito, kao i u specifičnoj domeni obrazovanja. Također su navedene razlike između pisanja rukom i tipkovljanja. Predstavljene su četiri kategorije koje se odnose na identificiranje poteškoća kod pisanja, kao i četiri modaliteta pisanja. U nastavku edukacije prikazane su specifičnosti koncepta „pametnog pisanja“. Drugi do edukacije fokus je stavio na čitanje. Čitanje je određeno kao intenzivan proces u kojem do izražaja dolaze pokreti oka. U tom su kontekstu za osobe s invaliditetom relevantna pomagala bazirana na eye-trackingu. Uspješnost čitanja povezana je s razumijevanjem pročitanog sadržaja. Neka su od postojećih visokoteknoloških rješenja čitači za slijepе i govorne jedinice. U završnom je dijelu edukacije obrađena tema primjene asistivne tehnologije u području matematike, nakon čega je uslijedila rasprava. Hrvatski savez udruga invalida rada sudjelovao je na edukaciji.

EDUKACIJA O ASISTIVNOJ TEHNOLOGIJI - MODUL 4

Ciklus edukacija o asistivnoj tehnologiji zaključen je temom „Domotika i AT pomagala za skrb o sebi“ u okviru SOIH-Foruma virtualnog učenja o KPOSI pod motom „Usudimo se saznati“

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske u planu suradnje u području centra znanja za društveni razvoj Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva za 2023. godinu uključila je sveobuhvatnu edukaciju o asistivnim tehnologijama. Četvrti modul edukacije o asistivnoj tehnologiji po nazivom „Domotika i AT pomagala za skrb o sebi“ održao se putem Zoom platforme 06. ožujka 2023. godine u okviru SOIH-Forum-a virtualnog učenja o KPOSI pod motom „Usudimo se saznati“. Edukaciju je vodila magistra edukacijske rehabilitacije, Ines Delzotto. Domotika je definirana kao kontrola okoline putem automatizacije i robotizacije u svrhu postizanja autonomije. Kao tri područja domotike određene su autonomija, udobnost i sigurnost. Istaknuto je kako je u procesu implementacije domotike potrebno definirati potrebe osobe, identificirati ciljeve te napisati plan i program. Pritom je važno poštivati načela sigurnosti, jednostavnosti, ergonomije, efikasnosti i modularnosti. Potom je određen pojam automatizacije, kao i razlika između senzora i aktuatora. U nastavku edukacije objašnjene su specifičnosti tzv. stand alone sistema i složene domotike, uz navođenje konkretnih primjera uređaja i njihovih funkcionalnosti. Završni je dio edukacije bio posvećen instrumentima za skrb o sebi. Nakon izlaganja provedena je široka rasprava. Na edukaciji su sudjelovali predstavnici Hrvatskog saveza udruga invalida rada.

DANI OTVORENIH PODATAKA - NEKA INSTITUCIJE JAVNO RADE SVOJ POSAO

U petak, 03. ožujka 2023. godine, GONG je održao konferenciju "Neka institucije javno rade svoj posao" u okviru Dana otvorenih podataka

Na konferenciji "Neka institucije javno rade svoj posao" koja se organizirala u okviru Gongovih Dana otvorenih podataka, u prostoru MaMa, Preradovićeva 18, Zagreb, ispred Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovao je Leke Sokolaj, izvršni direktor. Nizom panela GONG je nastavio praksu propitkivanja aktualne politike.

Prvim panelom "Otvoreno pravosuđe vraća povjerenje građanki" nastavila se praksa propitivanja aktualne prakse u pravosuđu, kao i preduvjeta za otvaranje javnosti. Drugim panelom "Neka institucije javno rade svoj posao" otvoreni podaci smješteni su u kontekst demokratskog nazadovanja i (ne)transparentnosti rada Vlade i mogućnosti zlouporabe testa razmjernosti i javnog interesa pri korištenju prava na pristup informacijama.

PREDSTAVLJENI REZULTATI PROJEKTA OPEN UP

U utorak, 21. veljače, u Kući Europe u Zagrebu, Hrvatski savez gluhih i nagluhih održao je predstavljanje rezultata Erasmus+ projekta Open up

Hrvatski savez gluhih i nagluhih s partnerima iz Francuske, Španjolske i Cipra provodi Erasmus+ projekt Open up. Cilj projekta je edukacija stručnjaka formalnog i neformalnog obrazovanja o uključivanju djece i mlađih s osjetilnim oštećenjima u zajednicu te razvoj kompetencija stručnjaka koji rade u redovnim školama i organizacijama mlađih u svrhu osiguravanja kvalitetnog uključivog obrazovanja za djecu i mlađe s oštećenjem vida i/ili sluha. Sva djeca imaju pravo na obrazovanje! Članak 24. UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom opisuje što je potrebno osigurati kako bi djeca s teškoćama u razvoju to pravo i ostvarila. Učenicima s teškoćama u razvoju mora se osigurati „razumna prilagodba“ koja će im omogućiti ravnopravno obrazovanje s drugom djecom. Kroz projekt su razvijena 4 inovativne alata prilagođena ovoj ciljnoj skupini:

- Priručnik s praktičnim primjerima, za bolji rad s mladima s osjetilnim oštećenjima u prostorijama Vaših škola i/ili organizacija te njihovo uključivanje u obrazovne aktivnosti.
- Trodnevni program osposobljavanja kako postati "stručna osoba" koja je stekla praktična znanja i međuljudske vještine koje se mogu primijeniti i podijeliti u bilo kojem obrazovnom radnom okruženju.
- Platforma za e-učenje o uključivom obrazovanju i osjetilnim oštećenjima.
- Zajednička izjava čiji je cilj formuliranje odluka za kreatore politika u području obrazovanja radi poboljšanja kvalitete uključivog obrazovanja u Europi.

Na predstavljanju rezultata sudjelovali su djelatnici Hrvatskog saveza udruga invalida rada.

MILIJARDA USTAJE PROTIV NASILJA NAD ŽENAMA I DJEVOJČICAMA

U subotu 11. veljače na zagrebačkom Cvjetnom trgu započela je globalna Kampanja "Milijarda ustaje protiv nasilja nad ženama i djevojčicama" koja se u Hrvatskoj provodi desetu godinu

**GRADIMO ZAJEDNO
KULTURU NENASILJA!**

Ovogodišnji moto **Ustanimo za slobodu! / Rise for freedom!** ima za cilj kreirati novu kulturu u kojoj nema nasilja, u kojoj razvijamo suosjećanje i solidarnost, borimo se protiv nejednakosti i čuvamo planetu Zemlju. U programu koji su na Cvjetnom trgu voditi Danijela Trbović i Milan Majerović Stilinović sudjelovale su brojne aktivistkinje i aktivisti, uz pravobraniteljicu za ravnopravnost spolova, Višnju Ljubičić, zastupnika u EU parlamentu Freda Matića, Sanju Cesari, Saru Renar, Radu Borić. Na skupu su odaslane poruke ohrabrenja, ali i poruke važnosti i ustrajnosti borbe protiv nasilja nad ženama. Crna statistika ubijenih žena u prošloj godini potvrđuje samo potrebu za provođenjem ovakvih i sličnih manifestacija. Ispred Hrvatskog saveza udruga invalida rada Kampanju je podržala Ivana Znaor.

Na samu 20. obljetnicu pokreta, 14. veljače u Zagrebačkom plesnom centru, Miran Kuršpahić je izveo na izrazito dojmljiv način monolog Ljubavne pjesme za dobre djevojčice, prema tekstu Rone Žulj. Kroz šest etapa sudionici su provedeni kroz um zlostavljač i njegove postupke.

Aktivistice SOIH-Mreže žena s invaliditetom Mirjana Janžek i Martina Šoštarić iz Udruge distrofičara Krapina izvele su dio predstave Vaginini monolozi prikazavši iskrene i traumatične isповijesti žena o proživljavanja

susreta s vlastitom ženstvenošću. Nakon izvedbi održana je Panel diskusija o nasilju nad ženama i djevojčicama u kojoj su sudjelovali pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnja Ljubičić, predstavnica Solidarna - zaklada za ljudska prava i solidarnost Sanja Sarnavka, predstavnica Milijarda ustaje Rada Borić, autorica teksta i dramaturginja Rona Žulj i redatelj/glumac Miran Kuršpahić. Ispred Hrvatskog saveza udruga invalida rada na događanju je sudjelovala Valentina Hojsak.

POKRENUTA NOVA STRANICA EUROPSKOG SOCIJALNOG FONDA PLUS

Po odobrenju programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027, izrađena je nova stranica Europskog socijalnog fonda plus - ESF+

Upravljačko tijelo za Program Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. obavještava sve korisnike i posjetitelje mrežne stranice Europskog socijalnog fonda www.esf.hr da je, po odobrenju Programa za novo financijsko razdoblje, izrađena stranica Europskog socijalnog fonda plus (ESF+). U okviru nove mrežne stranice ESF+ bit će dostupne informacije o Programu s prikazom odabranih prioriteta ulaganja, povezanim

ciljevima, aktivnostima te dostupnim mogućnostima financiranja, kao i postignućima u okviru Programa. Sukladno dalnjoj dinamici provedbe Programa stranica će se kontinuirano razvijati i širiti svoj sadržaj. Nova mrežna stranica ESF+ bit će dostupna na poveznici www.esf.hr/esfplus

2023. - EUROPSKA GODINA VJEŠTINA

Europska komisija je proglašila 2023. godinu Europskom godinom vještina

Zelena i digitalna tranzicija otvaraju nove mogućnosti za ljude i gospodarstvo EU-a. Posjedovanje relevantnih vještina pomaže ljudima da se uspješno nose s promjenama na tržištu rada i da se u potpunosti uključe u društvo i demokratske procese. Time će se osigurati da nitko ne bude zapostavljen i da gospodarski oporavak te zelena i digitalna tranzicija budu socijalno pošteni i pravedni. Radna snaga s traženim vještinama pridonosi i održivom rastu, stvara više inovacija i poboljšava konkurentnost poduzeća. Međutim, trenutačno više od tri četvrtine poduzeća u EU-u prijavljuje poteškoće u pronalaženju radnika s potrebnim vještinama, a najnoviji podaci Eurostata upućuju na to da samo 37% odraslih redovito pohađa osposobljavanje. Kako bi se potaknulo cjeloživotno učenje, države članice podržale su socijalne ciljeve EU-a za 2030. prema kojima bi se najmanje 60% odraslih svake godine trebalo osposobljavati te su već predstavile svoja postignuća. To je važno i za postizanje stope zaposlenosti od najmanje 78% do 2030. Europska godina vještina – poticanje konkurentnosti, sudjelovanja i talenata U okviru Europske godine vještina, u suradnji s Europskim parlamentom, državama članicama, socijalnim partnerima, javnim i privatnim službama za zapošljavanje, gospodarskim i industrijskim komorama, pružateljima usluga obrazovanja i osposobljavanja te radnicima i poduzećima, Komisija predlaže novi poticaj cjeloživotnom učenju:

- promicanjem većih, učinkovitijih i uključivijih ulaganja u osposobljavanje i usavršavanje kako bi se iskoristio pun potencijal europske radne snage i pružila potpora ljudima u prelasku s jednog radnog mjesta na drugo
- osiguravanjem da su vještine relevantne za potrebe tržišta rada, među ostalim suradnjom sa socijalnim partnerima i poduzećima
- povezivanjem ambicija i vještina ljudi s prilikama na tržištu rada, posebno za zelenu i digitalnu tranziciju i gospodarski oporavak; posebna pozornost posvetiti će se aktivirajući većeg broja ljudi na tržištu rada, posebno žena i mladih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju
- privlačenjem osoba iz trećih zemalja s vještinama koje su potrebne EU-u, među ostalim širenjem mogućnosti učenja i mobilnosti te olakšavanjem priznavanja kvalifikacija.

Kako bi ostvarila te ciljeve, Komisija će promicati mogućnosti usavršavanja i prekvalifikacije, primjerice isticanjem relevantnih inicijativa EU-a, uključujući mogućnosti financiranja sredstvima EU-a, kako bi se poduprlo njihovo uvođenje i provedba na terenu. U cijelom će se EU-u organizirati događanja i informativne kampanje kako bi se pridonijelo uzajamnom učenju partnera u usavršavanju i prekvalifikaciji. Cilj je Europske godine vještina pomoći dalnjem razvoju alata za prikupljanje informacija o vještinama te promicati alate i instrumente za veću transparentnost i lakše priznavanje kvalifikacija, uključujući kvalifikacije stečene izvan EU-a. Kako bi se osigurala koordinacija relevantnih aktivnosti na nacionalnoj razini, Komisija poziva države članice da imenuju nacionalnog koordinatora za Europsku godinu vještina.

Izvor: https://commission.europa.eu/index_hr

PRAVNI PROPISI

OD 01. SIJEČNJA NA SNAZI SU NOVI ZAKONI

**Novi zakon na snazi od
01/01/2023**

2023

Početak nove godine obilježilo je napuštanje kune i uvođenje eura kao službene valute u Hrvatskoj. Uz uvođenje eura, u 2023. godini stupaju na snagu brojni važni propisi i zakoni koji će utjecati na život građana. Pobrojali smo neke od najvažnijih za nas

U Novoj godini, 01. siječnja na snagu stupaju na snagu izmjene **Zakona o radu**, **Zakona o mirovinskom osiguranju** te **Zakona o udrugama**.

Zakon o radu

Izmijenjeni **Zakon o radu** po prvi puta jasno propisuje da se rad nedjeljom mora platiti 50 posto više. Sindikati su tražili 100-postotno povećanje satnice za rad nedjeljom te da ostane mogućnost pregovora o dalnjem povećanju. Zaposleni na niže plaćenim radnim mjestima osjetit će rast plaće. Osnovna plaća neće smjeti biti manja od zakonski utvrđene minimalne plaće pa će osobe zaposlene na niže plaćenom radnom mjestu osjetiti učinak kroz rast plaće. Novim zakonskim rješenjem limitira se broj nedjelja koje će radnici moći odraditi, jer Zakon o trgovini definira 16 radnih nedjelja godišnje, dok Zakon o radu nalaže da jedna nedjelja mjesечно mora biti neradna. Također se potpunije uređuje rad na izdvojenom mjestu rada te dodatni rad za drugog poslodavca bez suglasnosti matičnog poslodavca. Propisano je da se plaća ugovara u bruto iznosu i isplaćuje na transakcijski račun radnika. Uvodi se i izostanak prava na otkazni rok i otpremninu radnicima koji ostvaruju uvjete za starosnu mirovinu (65 godina starosti, 15 godina mirovinskog staža) radi poticanja poslodavaca na zadržavanje u

radnom odnosu starijih radnika. Regulira se i rad od kuće, rad na daljinu, novi način obavljanja stalnih sezonskih poslova, koji uključuju i rad na neodređeno vrijeme te mogućnost zakonitog rada izvan sezone. Vlada je donijela je **Uredbu o visini minimalne plaće za 2023. godinu**, koja stupa na snagu 01. siječnja 2023. s datumom kada euro postaje službena valuta u Hrvatskoj. Visina minimalne plaće za razdoblje od 01. siječnja do 31. prosinca 2023. utvrđuje se u bruto iznosu od 700 eura (minimalna plaća za 2023. godinu iznosi 5.274,15 kuna).

Izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju

S početkom 2023. oko 500.000 umirovljenika imat će veće mirovine jer na snagu stupaju **izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju**, kojima se omogućuje korištenje dijela obiteljske mirovine preminulog supružnika u visini od 27 posto uz zadržavanje osobne prijevremene, starosne ili invalidske mirovine. Mirovinskom reformom povećavaju se sve obiteljske mirovine za 10 posto, dodatno se povećavaju najniže mirovine za tri posto, a povećava se i tzv. bonifikacija za kasnije umirovljenje s dosadašnjih 0,34 posto na 0,45 posto, kao i polazni faktor za ponovno određivanje mirovine koja je bila obustavljena u razdoblju zaposlenja s 0,15 posto na 0,25 posto.

Da bi se ostvarilo povećanje obiteljskih i najnižih mirovina ne treba podnosići zahtjev jer će to ići automatizmom, no pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine ostvaruje se isključivo na temelju **zahtjeva korisnika mirovine**. Korisnik mirovine treba ispuniti obrazac i podnijeti ga HZMO-u. Detaljne informacije o pojedinostima ostvarivanja tog prava i rokova za predaju zahtjeva nalaze se na webu HZMO-a te informativnom letku o novom modelu obiteljskih mirovina, a mogu se dobiti i pozivom na Infocentar, radnim danom od 8 do 16 sati, na brojeve telefona 01/ 45 95 011 i 01/ 45 95 022.

Izmjene Zakona o udružama

S početkom 2023. godine mijenja se i **Zakon o udružama**. Nove izmjene jasno propisuju tko može biti osnivač udruge, tko osoba odgovorna za zastupanje. Ujedno je jasnije definiran postupak provođenja nadzora nad prijavom podataka u registru.

NOVI MODEL OBITELJSKIH MIROVINA OD 01. SIJEČNJA 2023. - PRAVO NA ISPLATU DIJELA OBITELJSKE MIROVINE

Od 01. siječnja 2023. godine u primjeni je novi model obiteljskih mirovina po kojem se ostvaruje pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine

Zbog povećanog interesa javnosti u vezi s promjenama koje je donio *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju*, posebno u djelu koji se odnosi na ostvarivanje prava na isplatu dijela obiteljske mirovine, radi što boljeg i jasnijeg informiranja naših

korisnika, ističemo sljedeće. Da bi korisnik mogao ostvariti pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine potrebno je da su mu priznata oba prava(pravo na osobnu mirovinu– starosnu, prijevremenu starosnu ili invalidsku mirovinu i pravo na obiteljsku mirovinu). Što korisnici trebaju učiniti?

1. korisnici kojima su već ranije priznata oba prava: pravo na osobnu mirovinu (starosnu ili prijevremenu starosnu ili invalidsku) i pravo na obiteljsku mirovinu, trebaju podnijeti samo **zahtjev za isplatu dijela obiteljske mirovine**
2. korisnici kojima je priznato pravo na obiteljsku mirovinu – trebaju podnijeti zahtjev za priznanje prava na osobnu mirovinu (**starosnu, prijevremenu starosnu** ili **invalidsku**) i zahtjev za **isplatu dijela obiteljske mirovine**
3. korisnici kojima je priznato pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu ili invalidsku mirovinu – trebaju podnijeti zahtjev za **priznanje prava na obiteljsku mirovinu** i **zahtjev za isplatu dijela obiteljske mirovine**.

Podnošenje zahtjeva za isplatu dijela obiteljske mirovine nije vremenski ograničeno, a izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju propisani su uvjeti za isplatu dijela obiteljske mirovine kao i datum od kada pripada isplata istog. Korisniku obiteljske mirovine koji nije ostvario pravo na osobnu mirovinu isplata dijela obiteljske mirovine pripada od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta za osobnu mirovinu. (*korisnici pod 2, u naprijed navedenom tekstu*)
Korisnik kojem je priznato pravo na osobnu mirovinu ima pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta za stjecanje tog prava. (*korisnici pod 3, u naprijed navedenom tekstu*)

Iznimno od navedenog, korisniku osobne mirovine koji je i jedini korisnik obiteljske mirovine, a koji zahtjev za isplatu dijela obiteljske mirovine podnese najkasnije do 31. prosinca 2023. godine dio obiteljske mirovine pripada od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za 12 mjeseci unatrag, a najranije od 01. siječnja 2023. godine. (*korisnici pod 1, u naprijed navedenom tekstu*)

Uvjeti za priznanje prava na isplatu dijela obiteljske mirovine uz osobnu mirovinu (starosnu, prijevremenu starosni ili invalidsku), su sljedeći:

- navršenih 65 godina života preživjelog bračnog/izvanbračnog druga/životnog partnera
- udovica/udovac je jedini korisnik obiteljske mirovine i ispunjava propisane uvjete za stjecanje prava na obiteljsku mirovinu prema ZOMO-u ili drugom posebnom propisu o mirovinskom osiguranju
- ukupna svota mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj (I. i II. stup) ne prelazi iznos od 80 aktualnih vrijednosti mirovine (80 x AVM, koji od 1. srpnja 2022. iznosi 77,65 kn = 6.212,00 kn odnosno 824,47 eura).

Prava iz mirovinskog osiguranja osobna su prava i za svakog se osiguranika vodi upravni postupak u kojem se utvrđuje što je za osiguranika povoljnije. U tom postupku po službenoj dužnosti vodi se briga o tome da stranka ostvari sva prava koja joj po zakonu pripadaju i da ostvareno pravo bude najpovoljnija opcija za korisnika. U slučaju mogućnosti izbora dvije

opcije (starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine i dijela obiteljske mirovine ili samo obiteljske mirovine) HZMO vodi računa da u isplatu stav najpovoljniju svotu mirovine za korisnika. Napominjemo, sve obiteljske mirovine povećane su od 01. siječnja 2023. godine za 10%. Povećane mirovine bit će isplaćene u veljači 2023. godine (za siječanj 2023. godine), a povećanje će ići automatski (bez donošenja rješenja), što znači da korisnici za navedeno povećanje ne trebaju podnosići zahtjev. Na isti način, najniža mirovina povećana je za 3%. Za sve savjete u vezi s ostvarivanjem prava prema ZID ZOMO-u korisnici se mogu obratiti pravnim savjetnicima u područnim službama/uredima HZMO-a, kao i putem redovnih komunikacijskih kanala (info telefoni 4595-011 i 4595-022, web-obrazac).

Izvor: [HZMO](#)

IZ ČLANICA UDRUGA

STRUČNA PODRŠKA I POTPORA UDRUZI INVALIDA RADA GRADA VARAŽDINA

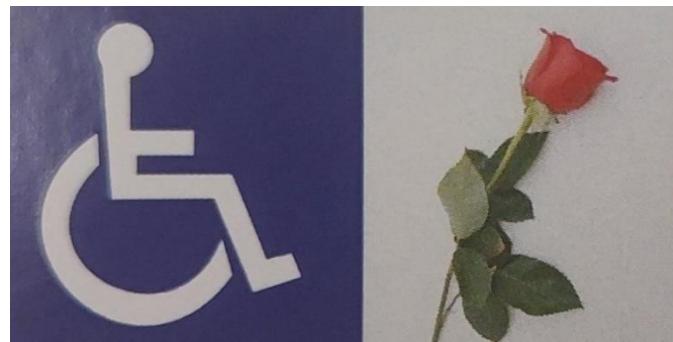

Hrvatski savez udruga invalida rada pružio je stručnu i tehničku podršku novozaposlenoj djelatnici u Udrizi invalida rada grada Varaždina

21. i 22. travnja 2023. godine Hrvatski savez udruga invalida rada održao je edukacijski radni sastanak s novozaposlenom osobom u Udrizi invalida rada grada Varaždina. Edukacija se sastojala od 4 modula: uredsko poslovanje udruge, pisanje projekata i programa, vidljivost i oglašavanje u lokalnoj zajednici i važnost praćenja javnih politika lokalne zajednice za bolju kvalitetu života invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom. Novozaposlena osoba zaposlena je u Udrizi putem mjere Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Javni rad - potpora za društveno korisni rad (rad isključivo s korisnicima) na 6 mjeseci. HSUIR je pomogao Udrizi prilikom javljanja na Javni rad i pisanja projektnog prijedloga. Također, HSUIR će kontinuirano biti stručna podrška i pomoći kako bi članovi Udruge invalida rada grada Varaždina imali što kvalitetniju socijalnu uslugu.

RADNI SASTANAK I REDOVNA SKUPŠTINA UDRUGE INVALIDA RADA GRADA KARLOVCA

Udruga invalida rada grada Karlovca je dana 22. travnja 2023. godine održala Redovnu godišnju skupštinu na kojoj je usvojen Operativni i Financijski plan za 2023. godinu. Predsjednica Udruge Željka Ilić ukratko je upoznala članove Skupštine o aktivnostima u 2022. godini. Na Skupštini je sudjelovao izvršni direktor Leke Sokolaj i pohvalio dosadašnji rad udruge. Sastanak je rezultirao zaključkom o važnosti pružanja i razvijanja socijalnih usluga te značaju udruga osoba s invaliditetom u lokalnoj zajednici.

RADNI SASTANAK U UDRUZI INVALIDA RADA GRADA SLUNJA

Udruga invalida rada grada Slunja održala je redovnu godišnju Skupštinu 22. travnja 2023. godine. Ispred Hrvatskog saveza udruga invalida rada na Skupštini su sudjelovale Valentina Hojsak, poslovna tajnica i Ivana Znaor, stručna suradnica. Skupštinu je otvorila i pozdravila nazočne predsjednica Udruge, Jelena Kovačević. Udruga uredno i transparentno vodi svoje poslovanje, a u svakom segmentu je vidljiva štedljivost. Nastoji se što više informirati članove o njihovim pravima i mogućnostima te organizirati i obilježiti prigodne datume. Članove su pozdravili gosti, gradonačelnica Slunja, Mirjana Puškarić i ravnateljica Gradskog društva Crvenog križa Slunj, Marija Lucić. Predsjednica Jelena Kovačević je pohvalila ulogu Grada Slunja, koji podržava njihov rad, financijski ga prati te osigurava bez naknade prostore koje ova Udruga koristi. Ravnateljica Gradskog društva Crvenog križa Marija Lucić navela je neke od programa koje ovo društvo provodi za starije osobe i osobe s invaliditetom, naglasivši da se programi proširuju i nadopunjavaju. Crveni križ Slunj i dalje će se javljati na raspisane natječaji nastojati kroz svoj rad uključivati što više aktivnosti za osobe s invaliditetom. Poslovna tajnica HSUIR-a Valentina Hojsak istaknula je da je Savez krajem 2022. godine napisao Program u kojem bi Udruga imala zaposlenu osobu i tako bi bila prepoznatljiv pružatelj usluga u lokalnoj zajednici. Program na žalost nije prošao te će s obzirom na to HSUIR pružati podršku kako bi korisnici imali uslugu i u budućnosti osobu koja će biti stalno zaposlena u udruzi.

UDRUGA INVALIDA RADA ZAGREBA

Prva polovica 2023. godine bila je prepuna raznovrsnih sadržaja kako za članove UIR Zagreba tako i za sve zainteresirane građane.

Ove je godine UIR Zagreba na sam dan, 21. ožujka, pripremio bogat program povodom obilježavanja Nacionalnog dana invalida rada kako bi skrenuo pozornost šire javnosti na izazove i probleme s kojima se susreću invalidi rada. Obilježavanje je započelo otvorenjem izložbe radova polaznika radionice crtanja i slikanja pod nazivom "Proljeće". Slijedila su predavanja Marijana Anića - predsjednika Sportskog društva invalida "Hrabri" za sport i rekreaciju invalidnih osoba, Ante Štulića - predsjednika HSUIR-a i Anamarije Lazić - voditeljice Stručne službe UIR Zagreba. Program je završio koncertom pjevačkog zbora UIR Zagreba "Kolibrići".

Koncert u spomen Zlatku Bočkalu naziva "Šest suza za Zlatka Bočkala" UIR Zagreba je održao na dan kada bi Zlatko Bočkal navršio 80. rođendan, 13. travnja, a pod pokroviteljstvom Grada Zagreba i Hrvatskog društva skladatelja. Ispred obitelji Zlatka Bočkala i 80-ak uzvanika nastupili su amaterski pjevački zborovi: Pjevački zbor UIR Zagreba, Mješoviti pjevački zbor KUD-a "Nikola Tesla", Vokalna skupina "Zrele trešnje" i Mješoviti folklorni zbor KUD-a "Žumberčani".

U četvrtak, 20. travnja 2023. godine održana je 8. sjednica Skupštine UIR Zagreba na kojoj su usvojeni izvještaji o radu i poslovanju UIR Zagreba u 2022. U svibnju je izdan novi broj časopisa UIR Zagreba Glasilo invalida rada – GIR. U novom broju donosimo zanimljive naslove: Obiteljska mirovina u svjetlu izmjena Zakona o mirovinskom osiguranju, Operativni plan UIR Zagreba za 2023. godinu, Vježbam, dakle postojim i drugi. Tiskani primjerak dostupan je u prostorijama UIR Zagreba, dok digitalni možete virtualno prelistati na našim mrežnim stranicama.

Pod pokroviteljstvom Grada Zagreba i Hrvatskog društva skladatelja u Domu Tehnike na RŠC Jarun održan je još jedan, jubilarni, 10. Memorijal Marije Topić. Memorijal je započeo prednatjecanjima u travnju u sedam sportskih disciplina: belot, streljaštvo, šah, viseća kuglana, nabaci krug, pikado i stolni tenis. U velikom finalu, 13. svibnja, sudjelovali su natjecatelji iz 11 udruga, a tom se prilikom okupilo oko 160 uzvanika, među kojima i obitelj Marije Topić. Po završetku natjecateljskog djela, kratkim pričama i video uratkom "In Memoriam" zajednički smo se sjetili gospode Marije, a potom su podijeljena zaslužena odličja i zahvalnice za sudjelovanje. Članovi UIR Zagreba su, kao dio pjevačkog zbora UIR Zagreba "Kolibrići", nastupili na Festivalu jednakih mogućnosti (F=M) na glavnom Zagrebačkom trgu i na 1. izboru za Miss & Mister Hrvatske 60+ u Centru za kulturu Trešnjevka u Prečkom. Uključili smo se i u "Dane otvorenih vrata udruga" koje svake godine organizira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Tom smo prigodom otvorili svoja vrata zainteresiranim građanima, predstavili dugogodišnje programe koje provodimo i ujedno ih pozvali na predavanje Andreje Vranić s Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu naziva "Uspješno (kognitivno) starenje". S "Aktivnim petkom u Maksimiru", u okviru koje su članovi vježbali, razgibavali se i odradili nordijsko hodanje kroz Park, UIR Zagreba se uključio u Tjedan promicanja tjelesne aktivnosti MoveWeek kako bi ukazao na važnost tjelesne aktivnosti. Već tradicionalno, članovi UIR Zagreba su bili sudionici Jarunskih susreta, događanja za sve osobe treće životne dobi u organizaciji "Sports za sve - Centar". Na poziv UIR grada Varaždina predstavnici UIR Zagreba sudjelovali su na sportskim susretima, predavanju i druženju povodom 54. obljetnice osnutka UIR grada Varaždina.

Ako ste propustili otvorenje izložbe radova polaznika radionice crtanja i slikanja pod nazivom "Proljeće", izložbu fotografija polaznica radionica digitalne fotografije UIR Zagreba Biserke Gverić naziva "Zagrebačko proljeće" ili Branke Trzun-Makek naziva "Preko oceana" iste možete pogledati u video formatu na našem You Tube kanalu: www.youtube.com/c/UIRZagreba.

PROGRAMI I PROJEKTI UIR Zagreba je 31. svibnja ove godine završio provedbu trogodišnjeg programa „Kul-turiranje“ koji je sufinanciralo Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike od 2020. godine. Program je obuhvatio razne kulturno-umjetničke aktivnosti koje su se provodile u prostorijama UIR Zagreba, partnera i suradnika, ali i posjete kazalištima, muzejima i koncertima. Prvi projekt UIR Zagreba na europskoj razini - ZA-JEDNO-SVI UIR Zagreba je do 18. travnja ove godine provodio u partnerstvu s Društvom za socijalnu ekologiju "Zeleno zlato" i udrugom Telecentar. UIR Zagreba je, između ostalog u okviru tog projekta, kroz All DIGITAL Weeks, godišnju kampanju o digitalnoj inkluziji i osnaživanju, 17. travnja ove godine predstavio rezultate istraživanja u kojem se istražila spremnost članova i članica UIR Zagreba za korištenje mrežnih (online) usluga javne uprave. Grad Velika Gorica i u 2023. godini sufinancira projekt UIR Zagreba naziva Zdravi i sigurni na kvintal koji obuhvaća besplatno korištenje termina na bazenu Gradskom bazenu Velika Gorica i besplatna individualna pravna savjetovanja sve članove UIR Zagreba, ali i osobe koje imaju Rješenje o invalidskoj mirovini, Rješenje o stupnju i visini tjelesnog oštećenja Rješenje o osobnoj invalidnosti, Rješenje o doplatku za tuđu pomoć i njegu ili potvrdu o statusu osobe s invaliditetom, a žive na području grada Velike Gorice ili okoline. Projekt će se provoditi do kraja 2023. godine. UIR Zagreba nastavlja provedbom ostalih dugogodišnjih programa, a to su:

Klupske aktivnosti, Pravno savjetovalište, Ljetovanje, Rekreacijsko-zdravstveni program i Mobilni tim. Više informacija o programima UIR Zagreba možete pronaći na mrežnoj stranici UIR Zagreba ili upitom u prostorijama UIR Zagreba.

PREDAVANJA U ORGANIZACIJI UIR Zagreba Upoznaj svoje pamćenje - naziv je predavanja koje je održala Marina Zeman iz Zaklade Zajednički put i pojasnila kako dob utječe na pamćenje. Kako čitanjem pobjeći od stresa i briga svakodnevice bila je tema koju je sopranistica Ana Jembrek, ujedno autorica bloga knjigesumojsvijet.com, predstavila tijekom predavanja pod nazivom Eskapizam u čitanju: zbog čega bježimo u priče i s čim se iz njih vraćamo. U sklopu projekta "Seniorski aktivizam u zajednici uz inovativne usluge" Centar za edukaciju i savjetovanje Sunce je, u suradnji s UIR Zagreba, organizirao pet predavanja iz područja prava (Ugovori o doživotnom/dosmrtnom uzdržavanju i ugovor o darovanju, Nasilje nad starijim osobama, Zakonsko nasljeđivanje-oporučno nasljeđivanje i ostavinski postupak, Dokumenti vezani uz nekretnine- ugovori o kupoprodaji, zemljische knjige, katastar, e-izvadak i Prava starijih osoba u sustavu socijalne skrbi). Ivana Novković, studentica završne godine Studija psihologije pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, održala je interaktivnu radionicu naziva Jačanje glasa-asertivnost i zauzimanje za sebe. Prof. dr. sc. Dalibor Krpan, prim. dr. med. specijalist interne medicine, subspecijalist endokrinologije i nefrologije, sveučilišni profesor, održao je predavanje Promocija zdravih navika s ciljem prevencije osteoporoze.

INICIJATIVA UIR ZAGREBA U svibnju 2023. godine UIR Zagreba je uputio upit HŽ Infrastrukturi d.o.o. vezan uz popravak dizala na željezničkom stajalištu Vrapče i molbu da se dizala stave ponovno u upotrebu. Njihov odgovor je da su vanjska vrata na srednjem i sjevernom dizalu u stajalištu Vrapče demolirana uslijed učestalog vandalizma i da ih je potrebno zamijeniti novima. HŽ Infrastruktura d.o.o. je u postupku nabave usluge popravka navedenih vrata, ali su se susreli s problemom vezanim uz opskrbnim lancima rezervnih dijelova, no procijenili su da bi dizala trebala proraditi tijekom lipnja 2023. godine. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike je, putem Središnjeg portala za savjetovanje s javnošću "e-Savjetovanja", objavilo javno savjetovanje o Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi s konačnim prijedlogom Zakona. UIR Zagreba je predložio povećanje postotka osnovice za izračun doplatka za pomoć i njegu, a komentar je primljen na znanje i dodatno će se razmotriti prilikom pripreme zakona kojim će se urediti inkluzivni dodatak. U svibnju 2023. godine UIR Zagreba je uputio molbu MUP-u za povoljnijim tretmanom osoba s invaliditetom prilikom izdavanja dokumenata. Ministarstvo je odgovorilo da se poslovi vezani uz prijavništvo, osobne iskaznice i putovnice u Zagrebu obavljaju na više lokacija: Trg narodne zaštite 1, Ulica grada Vukovara 70, Heinzelova 98 i Ilica 254 i da na svim tim lokacijama i šalterima osobe s invaliditetom imaju prednost. Potrebno je obratiti se službenoj osobi ili redaru, predočiti dokaz o invaliditetu i tada će se zahtjev moći podnijeti mimo reda čekanja. Rezervacija termina unaprijed moguća je putem aplikacije eRedomat. Za teško bolesne i nepokretne osobe član kućanstva ili osoba koja se brine o takvoj osobi, može se unaprijed obratiti službenoj osobi, predočiti dokumentaciju i dogоворiti način zaprimanja zahtjeva (dovoz osobe pred ustanovu i izlazak službene osobe do vozila ili izlazak službene osobe na kućnu adresu), a izrađenu ispravu može preuzeti i druga osoba koju podnositelj zahtjeva odredi prilikom podnošenja zahtjeva.

NOVE INFORMACIJE I NADOLAZEĆA DOGAĐANJA U nadolazećem razdoblju UIR Zagreba će nastaviti organizacijom predavanja i aktivnosti za članove UIR Zagreba i za sve zainteresirane građane grada Zagreba i Zagrebačke županije. Najavu novih predavanja, kao i objavljene prezentacije s održanih predavanja i aktivnosti koje provodi UIR Zagreba, dostupne su na mrežnoj stranici www.uir-zagreb.hr. U predavanja se mogu uključiti svi zainteresirani građani osobno u prostorijama UIR Zagreba ili kroz prijenos uživo putem Facebook-a: <https://www.facebook.com/uirzagreba1966>. Nadamo se da ćete se i Vi uključiti u neku od brojnih i raznovrsnih aktivnosti UIR Zagreba.

UDRUGA INVALIDA RADA GRADA SISKA

U Hrvatskoj se 21. ožujka obilježava kao Nacionalni dan invalida rada. Spomen je to na 262 rudara stradalih na radnom mjestu u teškoj rudarskoj nesreći u Belgiji. Obilježavanje Nacionalnog dana invalida rada vrlo je važno upravo zbog upoznavanja i razvijanja osjetljivosti šire javnosti na prava i interesu invalida rada, kako bi se ostvario visok stupanj prepoznatljivosti i ukazalo na potrebu provođenja aktivnosti prevencije nastanka novih invalida rada. Udruga invalida rada grada Siska djeluje više od 50 godina i trenutno broje preko 500 članova, ali taj se broj iz godine u godinu mijenja, rekla nam je Branka Pažur, predsjednica Udruge invalida rada grada Siska, danas na Tržnici Kontroba gdje su obilježili svoj dan kako bi ukazali na probleme osoba s invaliditetom, stereotipe i predrasude koji ih prate te s namjerom osvjećivanja javnosti o toj problematiki. U Sisačko – moslavačkoj županiji ima 3.439 invalida rada od ukupnog broja osoba s invaliditetom kojih je 27.103. ‘Više od deset godina obilježavamo ovaj dan kako bi upoznali građane s problematikom invalida, da ih senzibiliziramo i da invalidi ne budu stigmatizirani, da znaju da mogu dati društvu puno’, rekla je Pažur. Upravo zato treba razbijati predrasude, ali i informirati osobe s invaliditetom koje u velikom broju ne ostvaruju sva svoja prava jer ih ne poznaju dobro. Ekipa iz Udruge invalida rada grada Siska podijelila je letke i brošure sa svim potrebnim informacijama te mačuhice. Zamjenik župana Mihael Jurić je ovom prigodom zahvalio Udrizi invalida rada grada Siska na kontinuiranom radu i stalnim aktivnostima. Dodao je kako ovakve udruge najbolje poznaju stanje na terenu i predstavljaju dragocjen izvor informacija prema kojima se mogu formirati programi i projekti Sisačko-moslavačke županije.

UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM VUKA - VUKOVAR

Udruga je obilježila Nacionalni dan invalida rada Hrvatske 21. ožujak na način da je za svoje članove pripremila sastanak u prostorijama udruge gdje su dočekani s riječima dobrodošlice od strane predsjednika Đorđe Bošnjaka i zaposlenih. Predsjednik udruge je pozdravio i čestitao svim prisutnima Nacionalni dan, te pozdravio goste: Petra Peršića- fizioterapeuta s klinike za rehabilitaciju Ottobock u Osijeku i Tonija Marićića koji je fizioterapeut u Bizovačkim Toplicama koji su članovima predstavili temu: „Robotska neurorehabilitacija kao suvremenii pristup fizioterapiji“. Jedini centar robotske neurorehabilitacije u istočnoj Hrvatskoj se nalazi upravo u Bizovačkim Toplicama, te su članovi udruge dobili informacije o robotskoj neurorehabilitaciji, kako i gdje se primjenjuje i tko ima koristi od iste, te su naveli da je idealna za osobe s narušenom biomehanikom hoda, brzoj obnovi motorike kod osoba s neurološkim i ortopedskim oštećenjem hoda. Robotska neurorehabilitacija preporučena je nakon moždanog udara, u ublažavanju posljedica dijagnosticirane multiple skleroze, u cerebralnoj paralizi, ozljedama kralježničke moždine, neoplazmima središnjeg živčanog sustava, traumatske ozljede mozga, degenerativnih oboljenja zglobova donjih ekstremiteta, mišićne atrofije, hemiplegije i ostalih stanja s narušenom biomehanikom hoda. Sve je nam stručno objasnio Toni Marićić predstavnik Ottobocka u Osijeku. Isto je tako naveo da se u Švedskoj već od 2007. godine primjenjuje robotska neurorehabilitacija i izrazio nadu da će, iako je u Hrvatskoj to relativno nov pristup rehabilitaciji, postati nešto normalno i biti uskoro dio refundirane terapije od strane HZZO-a imajući u vidu da su od značajne pomoći, te je nakon par terapija vidljivo poboljšano stanje pacijenta. Također je istaknuo da i rezultati ovise samom o pojedincu, kako tko reagira na terapiju. Fizioterapeut Petar Peršić je u prezentaciji otkrio što sve pozitivno donosi Exopulse Molli Odijelo i gdje je sve od koristi: opuštanje spastičnih mišića, održavanje ili povećanje opsega pokreta, aktivacija i ponovno učenje mišića, povećanje lokalne cirkulacije, simptomatsko ublažavanje i liječenje povećane tvrdokorne bolesti, a glavne skupine pacijenata su oni sa multiplom sklerozom, cerebralnom paralizom, moždanim udarom, pacijenti sa ozljedom ledne moždine. Sve dobrobiti odijela se mogu isprobati upravo u Bizovačkim toplicama besplatno. Fizioterapeut Petar Peršić je istaknuo da na žalost postoje i kontraindikacije za neke skupine pacijenata. Naši su gosti nakon Power Point prezentacije odgovarali na sva postavljena pitanja od strane prisutnih. Bio je to izuzetan dan i sretni smo što smo bili u mogućnosti predstaviti našim članovima temu od širokog interesa.

UDRUGA INVALIDA RADA GRADA VARAŽDIN

Povodom obilježavanja Nacionalnog dana invalida rada koji se svake godine obilježava 21. ožujka, članovi Udruge invalida rada grada Varaždina organizirali su prigodno druženje u sjedištu svoje udruge.

Podršku njihovom radu i aktivnostima došla je dati i zamjenica župana Varaždinske županije Silvija Zagorec.

- Ova vrijedna i aktivna udruga u svome radu ima podršku Varaždinske županije te smatram kako je potrebno obilježavati ovaj dan kako bi senzibilizirali javnost o osobama koje su nažalost invalidi rada te kako bi potaknuli sveukupnu javnost da vodi više brigu o ozljedama na radu i sprečavanju profesionalnih bolesti. Također želja nam je da skinemo određenu stigmatizaciju sa tih osoba. Stoga mi je drago da postoji Udruga invalida rada Grada Varaždina koja okuplja više od 600-injak članova, koja se redovito brine o njima, ali i javno progovara o svim problemima s kojima se članovi susreću, a istovremeno se zalaže i bori za njihovu ravnopravnost u društvu – *naznačila je zamjenica župana*.

Predsjednik Udruge invalida rada grada Varaždina Vladimir Detoni je naznačio kako Udruga invalida rada grada Varaždina provodi niz aktivnosti s ciljem podizanja kvalitete življenja invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom na području Varaždina i Varaždinske županije.

- Udruga kao temeljna članica Hrvatskog saveza udruga invalida rada omogućava svojim članovima pružanje besplatnog pravnog savjetovanja i podrške, organiziramo edukativna predavanja o prevenciji invaliditeta i položaju osoba sa invaliditetom, surađujemo sa organizacijama civilnog društva te provodimo projekte na lokalnom nivou s ciljem podizanja kvalitete života invalida rada – *rekao je Detoni*.

Druženju je nazočila i Ljubica Božić, pročelnica Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu skrb, civilno društvo i hrvatske branitelje Varaždinske županije.

UDRUGA INVALIDA RADA PAKRAC-LIPIK

U sklopu obilježavanja Dana Grada Pakraca održan je sajam Udruga. Tom prilikom smo obilježili Nacionalni dan invalida rada Hrvatske gdje smo građanke i građane koji su dolazili na naš stand zbog izloženih radova članova naše Udruge iz kreativne radionice upoznavali sa mogućnostima ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom i informirali smo ih o radu naše Udruge s ciljem da se uključe u rad udruge.

Udruga invalida rada Pakrac - Lipik primila je priznanje Zlatnu plaketu „Grb Grada Pakraca“ povodom obilježavanja Dana Grada Pakraca i blagdana sv. Josipa zaštitnika grada. Udruga invalida rada Pakrac – Lipik dobila je priznanje za područje zdravstva i socijalne skrbi. Ponosni smo na to da su gradske vlasti prepoznali rad Udruge i zalaganje koje Udruga ulaže u rad s osobama s invaliditetom, te njihovu uključenost u lokalnu zajednicu. Dobiveno priznanje je dodatni motiv za daljnji rad.

Ove godine Udruga invalida rada Pakrac - Lipik obilježava 55 godina rada te planira u rujnu obilježiti svečano taj jubilej. Na ovoj svečanosti su prisustvovali više državnih tajnika i dužnosnika ministarstava, dožupani, čelnici raznih županijskih i gradskih institucija, predstavnici prijateljskih gradova i općina kaоi predstavnici udruga i gospodarstava.

UDRUGA TIJELESNIH I INVALIDA RADA ISTRE

Udruga tjelesnih i invalida rada Istre obilježila je Nacionalni dan invalida rada Hrvatske 21. ožujka 2023. godine. Nacionalni dan obilježen je otvorenim vratima udruge i izložbom radova člana Špira Dmitrovića kojem je rudnik obilježio život. Kao mlad zadobio je ozljede ruku radeći u rudniku u Raši. Gradeći hidroelektranu Peruća dobio je značku Udranik radnik koju je ukomponirao u jednu od instalacija na svojoj izložbi. Gospodin Špilo je radnik i umjetnik cijeli život.

UDRUGA INVALIDA RADA DUGA RESA

Udruga invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom grada Duga Resa je tradicionalno obilježila 21. ožujka Nacionalni dan invalida rada podjelom papirnatih ruža koje su izradile osobe s invaliditetom, članovi naše Udruge ispred Demokratskog rasadnika.

Uz potpredsjednicu Udruge Josipu Urem i voditeljice projekata u udruzi Tamaru Bonetić i Nikolinu Vidović na obilježavanju su bile i naše asistentice i korisnice.

Obilježavanju su se pridružili gradonačelnik Duga Rese Tomislav Boljar i dogradonačelnica Duge Rese Katarina Srakočić.

Ove godine poslali smo jasnu poruku „Invalidi rada Hrvatske snažno potiču obnovu Petrinje.

UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM KRIŽEVCI

Nacionalni je dan invalida rada i Udruga osoba s invaliditetom Križevci na štandu na Strossmayerovom trgu upozorila je na zastrašujući podatak da čak pedeset posto od ukupnog broja osoba s invaliditetom čine invalidi rada. Udruga nema konkretne brojke za područje grada i okolice, ali kažu da se, prema podacima iz Registra osoba s invaliditetom, ne usporava rast broj osoba koje imaju tjelesna oštećenja kao posljedice ozljede na radu ili profesionalne bolesti. S obzirom na to da se u znatnom broju slučajeva ovakva invalidnost mogla izbjegći provedbom propisanih mjera zaštite na radu, članovi udruge apeliraju upravo na važnost prevencije.

“Iako su zakonom propisane visoke kazne, poslodavci mjere zaštite na radu često ne provode ili djelomično provode, a oba slučaja nerijetko dovode do nastanka invaliditeta. Mi upozoravamo poslodavce na to, znali smo održavati radionice s poslodavcima iz našeg križevačkog područja, ali i sa zaposlenicima. Poslodavci često ne osiguravaju dosta zaštitne opreme za svoje zaposlenike, razumijem da ne mogu uvijek ni nadzirati koristi li se postojeća oprema, ali nažalost ni zaposlenici se ne drže propisanih mjera zaštite na radu iako je odgovornost i na njima“, poručio je predsjednik Udruge osoba s invaliditetom Križevci Petar Gatařić.

Nacionalni dan invalida rada veže se uz događanja iz 1956. godine kada se u Belgiji dogodila rudarska nesreća u kojoj su stradale 262 osobe. U spomen na tu nesreću, 21. ožujka prvo je određen kao Međunarodni dan osoba s invaliditetom, međutim, nakon usvojene rezolucije Generalne skupštine UN-a 1992. godine, Međunarodnim danom osoba s invaliditetom proglašen je 3. prosinca.

UDRUGA INVALIDA RADA SLUNJ

Udruga invalida rada Slunj je tradicionalno obilježila 21. ožujka Nacionalni dan invalida rada posjetom invalidima rada i bolesnim članovima udruge invalida rada Slunja. Udruga od svog osnivanja aktivno radi na promicanju položaja osoba s invaliditetom u zajednici sa posebnim naglaskom na invalide rada. Mnogi članovi Udruge slabo su pokretni i bolesni te ih predsjednica i članovi udruge često posjećuju i pomažu im.

UDRUGA INVALIDA RADA ĐAKOV

Udruga invalida rada Đakovo organizirala je posjet u Vukovar, obilazak Ovčare, memorijalnog centra i groblja gdje su položeni vijenci i zapaljene svijeće.

Poslije toga slijedio je odlazak u restoran Stari mlin u Dalju na ručak, prijevoz je financirala Udruga invalida rada od sredstava dobivenih za programe i aktivnosti od grada Đakova.

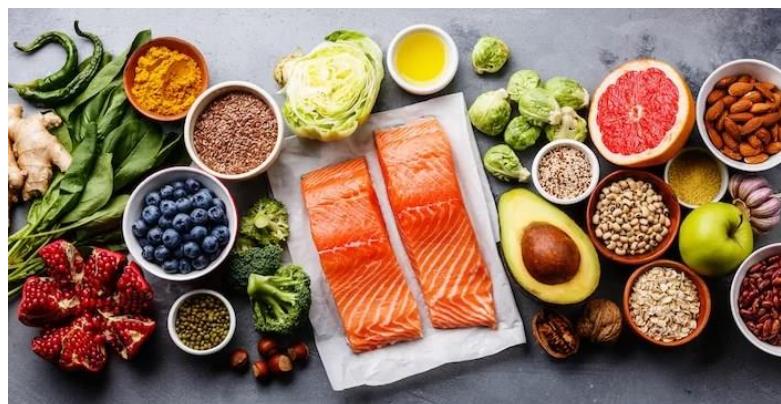
Udruga invalida rada Đakovo nositelj je projekta „Radom do osmijeha II“ koji se provodi u sklopu programa zapošljavanja žena „Zaželi – faza III“

Vrijednost projekta je 98.214,87 eura i u cijelosti je financiran bespovratnim sredstvima Europske unije iz Europskog socijalnog fonda. Partneri na projektu su Zavod za socijalni rad, HZZ i grad Đakovo. Ukupno je zaposleno 15 žena pripadnica ciljne skupine koje će brinuti za 90 krajnjih od kojih je 25 muški a 65 ženskih korisnika.

ZDRAVLJE

VAŽNOST ZDRAVE I BALANSIRANE PREHRANE I NJEN UTJECAJ NA KVALITETU ŽIVOTA

Zdrava prehrana je izuzetno važna za održavanje općeg zdravlja i dobrobiti tijela. Ova brošura opisat će nam kakvu prehranu naše tijelo treba, prikazati ključne razloge zašto je važno imati uravnoteženu i zdravu prehranu i kako to na jednostavan način možemo postići. Također trebamo imati na umu da što je naša prehrana kroz život bolja, veća je vjerojatnost zdravog starenja!

Odabir hrane koju unosimo može dovesti do zdravijih i čvršćih kostiju, mentalne oštine, otpornosti na bolesti, reguliranje težine i više. I ne radi se samo o fizičkim učincima. Hranjenje sebe iznutra korisnim sastojcima može utjecati na cijeli organizam, čineći da se osjećamo bolje i emocionalno snažnije.

U današnje vrijeme, kada jedemo u žurbi, postalo je pravilo hraniti se bez razmišljanja i samo kako bi brzo utažili glad, a zapravo bismo se trebali posebno brinuti o našem zdravlju i svjesno se hraniti visoko kvalitetnim, zdravim proizvodima. Kada počnemo razmišljati o tome što jedemo, ne samo da možemo ostati zdravi i održati naše tijelo u dobroj formi, već možemo steći i puno korisnog znanja te crpiti ono najbolje iz života.

- **korištena djelomično literatura sa stranice: <https://bonduelle.hr/clanak/zdrava-prehrana-i-zasto-je-vazna>**

Što bi sve naš tanjur trebao uključivati?

Uključivanjem raznolikih vrsta namirnica u prehranu pomaže osigurati dobivanje hranjivih tvari koje su potrebne našem tijelu.

Postoji pet grupa namirnica koje bi trebali uključiti u svoju prehranu:

1. Proteini (npr. meso, riba, jaja)
2. Mliječni proizvodi (npr. sir, mlijeko, jogurt)
3. Škrobni ugljikohidrati (npr. kruh, tjestenina, riža)
4. Voće i povrće (uvijek odaberite i konzumirajte sezonsko voće i povrće jer su hranjiviji)

5. Masti i ulja (birati nezasićena ulja i namaze i jesti ih u malim količinama)

Trebamo jesti različite količine svake skupine kako bismo ostali zdravi (na primjer, trebali bismo jesti više proteina nego masti!).

Možda nije realno uključiti ponešto iz svake skupine namirnica u svaki obrok, ali za zdravu prehranu to je dnevni odnosno tjedni cilj.

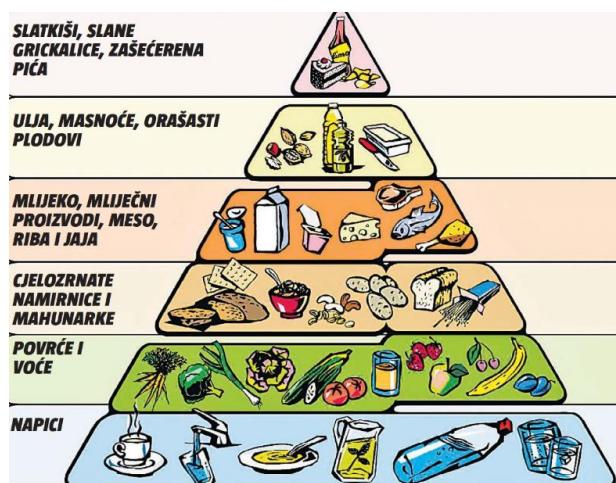
Kako uvesti red u vlastitu prehranu?

Za početak uvesti 3 glavna obroka u danu: **doručak, ručak i večeru** kao i 2 manja obroka, tzv. međuobroka; **zajutrak i užinu**. Treba se potruditi i izbjegavati velike količine slatkisa i gaziranih pića, ne trebamo ih u potpunosti ukloniti, samo ih trebamo pametno dozirati i razmišljati kako, kada i što ćemo jesti. Bit zdravog hranjenja je u ravnoteži.

Nekoliko savjeta za lakše uvođenje zdrave prehrane:

- ne preskakati obroke - razmišljati unaprijed o jelovniku i napraviti plan
- paziti na razmake između obroka – stvoriti rutinu koliko je moguće, metabolizam se brzo navikne na red
- hrana bi trebala biti raznolika kombiniranjem namirnica, cilj je obuhvatiti sve skupine namirnica na tanjuru (bjelančevine, vitamine, minerale, ugljikohidrate)
- treba posebno paziti na tjelesnu aktivnost – tjelesnom aktivnošću brže se troši unesena prehrana
- **DORUČAK SE NE SMIJE PRESKAKATI** – doručak je ipak prvi obrok u danu, te samim time nosi veliku važnost u cijelodnevnoj prehrani. Tijekom noći naše tijelo ima drugačiji ritam nego tijekom dana. Kako bi tijelu omogućili da odgovori na zahtjevne dnevne aktivnosti, ujutro bi trebali pojesti hranjiv i ukusan obrok.

Piramida zdrave prehrane

Piramida zdrave prehrane je vizualni prikaz namirnica kao smjernica što bi i na koji način trebali unositi u naš organizam.

BAZA PIRAMIDE - tekućina

Kao što je vidljivo iz gornjeg prikaza piramide, prije svega je važno popiti barem 8 čaša vode dnevno. Kaže se da je to pola zdravlja. Voda sudjeluje u razgradnji i apsorpciji hrane i olakšava probavu, oslobođa organizam od štetnih tvari, izvor je tijelu važnih minerala i elektrolita, regulira tjelesnu temperaturu, služi kao zaštitnik organa i tijela te održava kožu zdravom i usporava starenje.

Važnost konzumiranja vode kroz dan:

- Pijte vodu kroz cijeli dan, čak i kad niste žedni
- Pijte zdravstveno ispravnu i Vama dostupnu vodu
- Bez vode ne možemo dulje od tri dana
- Potrebe za vodom su povećane kada smo tjelesno aktivni i u toplijim mjesecima
- Osobe starije životne dobi moraju posebno paziti na dostatan unos vode
- Razvijte naviku piti vodu već od rođenja, kroz cijeli dan i neka vam voda bude dostupna, uvijek pri ruci na radnom mjestu, u školi, kod kuće na putu – uvijek sobom nosite svoju bočicu za piće
- Umjesto grickanja, popijte čašu vode
- Voda pomaže i u prevenciji debljine – popijte čašu vode prije svakog jela
- Pijte vodu, a ne zaslađene napitke

korištena literatura sa stranice: <https://javno-zdravlje.hr/voda-kljuc-zivota-i-zdravlja/>

DRUGI KAT PIRAMIDE – voće i povrće

Svi znamo koliko je voće i povrće važno za zdravlje čovjeka. To su namirnice koje su neophodne u svakodnevnoj kuhinji. Prepune su vitamina i minerala te se preporučuje uvijek jesti sezonske plodove jer tako unosimo u svoj organizam sve korisno iz njih.

TREĆI KAT PIRAMIDE – kruh, žitarice, riža, tjestenina

Ovaj kat je važan jer namirnice koje se tu nalaze daju potrebnu energiju i snagu za svakodnevne aktivnosti i aktivran život starijih osoba. Ove namirnice također je potrebno unositi jer pospješuju pravilan rad probave.

ČETVRTI KAT PIRAMIDE – mlijeko, meso, riba

Mlijeko i mliječni proizvodi namirnice su koje osiguravaju dovoljne količine kalcija koji je potreban za jačanje kostiju, snagu i jake mišiće. Meso i riba izvor su bjelančevina i željeza.

PETI KAT PIRAMIDE – masti i slatkiši

Masti i slatkiši nalaze se na samom vrhu piramide jer je vrh najmanji dio piramide, što znači da se te namirnice unose u najmanjoj količini. Ima raznih vrsta i oblika masti, važno je dobro odabratkoju ćemo koristiti. Svi nutricionisti se slažu da je maslinovo ulje najbolji izbor pa ga onda treba i uvrstiti kao prvi i najzdraviji izbor masti. Slatkiši su namirnice s mnoštvom kalorija, a malo hranjivih tvari. Ipak, to ne znači da ih moramo potpuno izbaciti iz prehrane.

korištena literatura sa stranice: <https://bonduelle.hr/clanak/sto-nam-piramida-zdrave-prehrane-govori>

KOJE VITAMINE DOBIVAMO HRANOM?

Proteini

Proteini nam pomažu u izgradnji kostiju, mišića i kože. Kako starimo, gubimo mišićnu masu i naše kosti postaju slabije pa moramo povećati unos proteina. Najbolji izvori prirodnih bjelančevina su životinjski proizvodi – meso, riba i jaja – jer sadrže sve esencijalne aminokiseline.

Biljni izvori, kao što su žitarice i zeleno povrće (npr. brokula) dobri su izvori, ali nedostaju im neke aminokiseline pa se ne biste trebali oslanjati samo na njih. To je i razlog zašto je ključna mješovita i raznolika prehrana.

Također, postoji mnogo namirnica koje su dodatno obogaćene proteinima npr. jogurti i sirevi, maslac od kikirikija, pa čak i čokolade. Ovo je također dobar dodatni način da povećate unos proteina. Više proteina u organizmu dovesti će do jačih kostiju.

Kalcij i vitamin D

Kalcij održava naše kosti jakima, ali moramo imati vitamin D kako bi naše tijelo apsorbiralo kalcij. Prirodni vitamin D dolazi od sunca.

Vlakna

Vlakna su nam potrebna za redovito pražnjenje crijeva, ali imaju i druge prednosti. Konzumacija dovoljno dijetalnih vlakana može smanjiti rizik od dijabetesa, moždanog udara i bolesti srca te vam pomoći u kontroli težine jer se dulje osjećate sitima.

Namirnice bogate vlaknima su chia i lanene sjemenke, bademi, tamna čokolada, zobene žitarice, leća, slanutak, avocado i sl.

Sezonsko voće i povrće

Sezonska prehrana jamči raznoliku prehranu bogatu bojama i hranjivim tvarima. U proljeće i ljeto izaberite koštičavo i bobičasto voće, a u hladnjim mjesecima odlučite se za jabuke i kruške.

Od povrća, odlučite se za lisnato povrće bogato proteinima, mrkvu, papriku i rajčicu. Ako nema svježeg voća i povrća, također je dobar izbor smrznuto voće i povrće.

PREPORUKE ZA PROLJETNO – LJETNU PREHRANU

Što se tiče prehrane u vrijeme **proljetno – ljetnih mjeseci** važno je konzumirati svježe i sezonske namirnice, općenito lagantu prehranu i paziti na dovoljan unos tekućine.

Ljetne vrućine jako utječu na stanje organizma. Ljudi se ljeti često osjećaju usporeno i iscrpljeno zbog vrućina. Uz važnost zaštite od sunca, potrebno je konzumirati lagantu prehrani u unositi dovoljno tekućine.

Od vitamina koje je preporučljivo unositi tijekom proljetno – ljetnih mjeseci ističemo:

Vitamin C - jača imunološki sustav i brani organizam od proljetnih viroza i prehlada. Citrusno voće (limun, naranča, grejp), bobičasto voće (jagode, maline, kupine) te povrće poput paprike, brokule i cvjetače učinkovito će zadovoljiti povećane potrebe za vitaminom C.

Vitamini skupine B – sadržani su u mlijeku i mlijecnim proizvodima, cjelevitim žitaricama, mahunarkama, zelenome lisnatom povrću, mesu, ribi i jajima mogu prevladati bezvoljnost i melankolično raspoloženje. Neophodni su za proces stvaranja energije, bolje pamćenje te pravilan rad probavnog sustava.

Željezo – saveznik je u održavanju zdravoga imunološkog sustava. Najbolji su izvor željeza u hrani iznutrice, meso, riba, jaja, mahunarke, tamnozeleno lisnato povrće, cjelevite žitarice, orašasto voće i povrće. Imajući na umu da blitva, kelj i špinat, kao predstavnici tamnozelenoga lisnatog povrća upravo u rano proljeće ujedno sadržavaju i vitamin C neophodan za apsorpciju željeza. Oni se uistinu mogu smatrati pravim saveznicima u borbi protiv proljetnoga umora.

Magnezij – pomaže nam u borbi protiv iscrpljenosti, umora, stresa, čuvar je srca i krvnih žila. Najbolji su izvori magnezija zeleno lisnato povrće (špinat, blitva, kelj), mahunarke (grah, soja, slanutak, leća), integralne žitarice (smeđa riža, kvinoja, proso, pšenica, heljda, ječam, zob) i orašasto voće (sezam, badem, orah, kikiriki).

PREPORUKE ZA JESENSKO – ZIMSKU PREHRANU

Glavno obilježje **jesensko-zimskih dana** je jačanje imuniteta. Neka obilježje vaše jeseni i zime bude priprema zimnice i očuvanje zdravlja.

Od vitamina koje je preporučljivo unositi tijekom jesensko - zimskih mjeseci ističemo:

Vitamin D - najbolji su izvori vitamina D plava i masna riba kao što je srdela, inćun, tuna, skuša, pastrva i losos, dok nam jesen nudi i vegetarijanski izvor vitamina D – gljive. Poboljšanju raspoloženja i jačanju imuniteta doprinijet će i jesensko voće i povrće bogato vitaminima i mineralima, koje tijekom jeseni grijе nepce odličnim okusom, a organizam nutritivnim svojstvima. Mirisni kesteni, jesenska bundeva, slatki krumpir, korjenasto povrće, jabuke i nar samo su dio blagodati plodne jeseni koja nosi energiju sunca i vitalnosti, boje zdravlja i pravi izbor za našim stolom.

Namirnice koje preporučamo konzumirati tokom jesensko – zimskih mjeseci su: bundeva, batat, mandarina, šipak ili nar, razne vrste variva i općenito jaču hranu s obzirom da zimi postoji veća energetska potreba organizma za povećanjem masnih naslaga.

korištena literatura sa stranice: https://zivjetizdravo.eu/wp-content/uploads/2020/03/Brosura-JESEN_ZIMA-LowRes.pdf https://zivjetizdravo.eu/wp-content/uploads/2020/03/Brosura-PROLJECE_LJETO-.pdf

10 savjeta za zapamtitи:

1. Jedite raznovrsnu hranu.
2. Neka osnova vaše prehrane budu namirnice bogate ugljikohidratima.
3. Jedite pet i više porcija voća i povrća dnevno.
4. Doručkujte svaki dan.
5. Redovno jedite glavne obroke.
6. Jedite umjereno.
7. Pijte osam čaša vode dnevno.
8. Održavajte poželjnju tjelesnu masu.
9. Postanite tjelesno aktivni – hodajte, koristite stepenice, vozite bicikl – 30 do 60 minuta dnevno.
10. Započnite odmah s promjenama i svaki dan napravite neku pozitivnu promjenu svojih životnih navika.

korištena literatura sa stranice: <https://www.hzjz.hr>